

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

ה. ד"ה שלח לך אנשים
ו. ד"ה כל מחלוקת שהיא לשם שמים
ז. ד"ה זאת חקת התורה
ח. ד"ה מי מנה עפר יעקב

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקללה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתיים לבריאה
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
לז	שלח	ה. שלח לך כו' ע"ס הגנוזות מעורבין מצד העדר מציאותו – (יח"כ)	
מד	קרח	ו. כל מחלוקת כו' פעולת צמצום הראשון – (כא"כה)	
נד	חקת	ז. זאת חקת כו' ב' ענינים בצמצום הא' סילוק ב' בשרשי האורות – (כו"כח)	
סב	בלק	ח. מי מנה כו' אורות דאצי' בבחי' התלבשות פנימי – (כט"לב)	

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 5-8

Copyright © 2012

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6082-4

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יום ההילולא ג' תמוז, הננו מוציאים לאור בזה חוברת ב' של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך „בשעה שהקדימו – תער"ב" לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: שלח לך דש"פ שלח; כל מחלוקת דש"פ קרח; זאת חקת דש"פ חקת; מי מנה דש"פ בלק – תער"ב.

*

בתור הוספה, ובקשר לחג הגאולה יב"ג תמוז, מדפיסים אנו בזה, בפעם הראשונה מגכתי"ק*, חלק מד"ה מהיכן זכו תרפ"ז לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, שכתבו בז' תמוז בהיותו בגלות קאסטראמא.

המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה מי מנה תער"ב פרק כט (שנדפס לקמן ע' סג).

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"ב
ברוקלין, נ.י.

(* פאקסימיליא מגכתי"ק נדפסה לראשונה בהוספה למאמר על כן יאמרו המושלים עת"ר – קה"ת, תשנ"ב.

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען, וצ"ל מהו"ע שליחות המרגלים, הלא כללות ענין כבישת הארץ הי' לא ענין טבעי, ולמה הי' כל ענין שליחותם, דכאשר הכבישה היא בדרך טבעי, שייך לתור קודם, לידע תוקף וחוזק המדינה, באיזה אופן ביכולת לכובשה, אבל בכבישת הארץ לכאן אינו שייך כ"ז כו'. וגם מה"ע ויתורו את הארץ, למה לא נא' לרגל את הארץ, וכמו שנים אנשים מרגלים כו'.³ והנה משה אמר להם ג' דברים לראות, א', את העם, שעז"א⁴ וראיתם את הארץ מה היא, דהכוונה היא על יושבי הארץ, וכמו שפרש"י ז"ל,⁵ ב', הארץ עצמה, וכמ"ש⁶ ומה הארץ כו', ג', הערים, כמ"ש⁷ ומה הערים כו'. וצ"ל מהו ג' ענינים אלו, ומה שנא' ל' מה בכאור"א. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל,⁸ דהאורות, עם היותם פשוטים, אינם בבחי' פשיטות ממש כפשיטת הא"ס, שהרי א' בס"י⁹ ע"ס בלי מה, שגם בהאורות יש ע"ס, רק שהן בלי מה לגבי הכלים כו'. ונת"ם דהקו גם כמו שהוא כלול באוא"ס שלפני הצמצום יש בו ע"ס, והן ע"ס הגנוזות, שהן שרש ומקור הגבול כו'. ולגבי מדרי' זו הקו הוא בבחי' גילוי ההעלם, ולגבי האור הא"ס הוא באין ערוך כו'.

יח) ועפ"ז אפשר י"ל מה שמשמעות הע"ח הוא שהי' יכול להיות גילוי אור הקו מבלי שיצמצם האור ויתעלם בתחלה כו'. דהנה, בע"ח שע"א סוף ענ"ג הקשה, למה הי' הצמצום באופן כזה שנסתלק האור לגמרי ואח"כ נמשך הקו, ולא הניח אותו בחי' הקו במקומו, ויסלק שאר האור הגדול בלבד כו'. ולכאן א"מ, והלא מבו' בכ"מ⁹ דבכדי שיהי' גילוי אור השייך אל העולמות, הי' צ"ל סילוק והתעלמות האור לגמרי. וכידוע המשל בזה בהשפעת השכל, דבשכל הרב כמו שהוא לעצמו, אינו ניכר כלל האור שכל השייך אל המקבל, וע"י שמעלים אורו לגמרי, אזי נבדל וניכר האור השייך אל המקבל כו'.¹⁰ וא"כ, לפ"ז איך הי' אפשר שישאר אור הקו מבלי שיתעלם האור לגמרי כו'. וע"פ הנ"ל י"ל, מאחר שיש שרש ומקור לאור הקו באוא"ס שלפני הצמצום, והן ע"ס הגנוזות, שאין זה בחי' העצמות דאוא"ס הבלי גבול, רק מה שכלולים באוא"ס כו', ולגבי בחי' ומדרי' זו אור הקו הוא בבחי' גילוי ההעלם כו', א"כ, יצדק הקושיא דמפני מה נתעלם האור לגמרי, הרי הי' מספיק שיתעלם רק האור שבבחי' א"ס, וישאר אור הקו הנמשך מהע"ס הגנוזות שבאוא"ס כו'. ואם לא הי' הצמצום כלל, לא הי' אפשר להיות

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום (אוה"ת ענינים ע' שכז ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.

סיום המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ענין פ' המרגלים (אוה"ת שלח ע' 51 ואילך (בהוצאת קה"ת, תשנ"ז)).

(2) שלח יג, ב.

(3) יהושע ב, א.

(4) שלח שם, יח.

(5) שם יט.

(6) פרק יב ואילך (ע' כה ואילך).

(7) פ"א מ"ב ואילך.

(8) פרק טו ואילך (ע' לב ואילך).

(9) ראה תו"א וירא יד, ב ואילך. וראה מקומות שצויינו בהערה הבאה. ובכ"מ.

(10) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רו. תרס"א ע' קסו ואילך. תרס"ח

ע' קסד ואילך. עת"ר ע' מת. תרח"ץ ע' מא ואילך.

התגלות הקו, דכאשר מאיר האור שהוא בבחי' בלי גבול, אינו ניכר כלל האור שבבחי' גבול כו', והיינו דכאשר הי' גילוי אור הא"ס קודם הצמצום, היו הע"ס הגנוזות בטלים לגמרי באוא"ס הבלי גבול, וכביטול זיו השמש בשמש, דמפני אור גוף ועצם השמש שמאיר שם, אינו עולה בשם אור וזיו כו', וכמ"ש בסש"ב¹¹, וע"כ הוצרך להיות התעלמות הא"ס, בכדי שיהי' התגלות הע"ס הגנוזות כו', וזה יספיק שיהי' התגלות הקו מהע"ס הגנוזות כו' (וכמו בבחי' כח הגבול שבא"ס, שהוא הרשימו, לא הי' בזה צמצום, רק שנתגלה ע"י צמצום אור¹², כמו"כ הי' יכול להיות בגילוי אור הקו כו'), ומפני מה נתעלם האור לגמרי כו'. ותי' שם, שזהו רק בשביל התהוות הכלים, דאם הי' נשאר האור, אפי' רק אור הקו, לא הי' אפשר להיות התהוות הכלים, ואחרי שכבר נתהוו, אינם מתבטלים גם כשנמשך בהם האור והגילוי כו', וכמ"ש במ"א¹³.

כט

אמנם, עדיין צ"ל, דהרי גם המשכת הקו הוא ע"י הצמצום שהי' תחלה כו'¹⁴. וגם לפי המשמעות דהע"ח שהי' באפשר שישאר בחי' הקו כו', מ"מ, הרי הי' עכ"פ צמצום גם באור הקו כו', וא"כ איך הוא בבחי' גילוי ההעלם גם משרשו ומקורו כו'. אך הענין הוא, דלפי שיטה זו⁸ דע"ס הגנוזות הן שרשי האורות, ומשם נמשך הקו כו', צ"ל דבאמת אינו דומה הצמצום דאור הא"ס להצמצום שבשרש ומקור הקו כו' (ולעיל פ"ח¹⁵ נת' דבד"כ עיקר ענין הצמצום הוא בשביל הכלים, לא בשביל האור (ועמ"ש בדרוש דג' מיני אדם¹⁶), והיינו שהאור הוא ע"י שחזר והאיר כו'¹⁷ כנ"ל, אבל מ"מ הצמצום הוא בבחי' התעלמות ממש כו'. וזהו ע"פ השיטה¹⁸ דהמשכת הקו הוא מאור הא"ס ממש, ע"כ צ"ל דהצמצום לגבי הקו הוא ג"כ בבחי' סילוק והתעלמות לגמרי כו', רק שהמשכת הקו הוא ע"י שהאור חזר והאיר כו', ולפי ששרש המשכתו הוא מהאור הבלי גבול שחזר והאיר, הנה הגם דאופן המשכתו הוא בדרך דילוג הצמצום, וכמו המשכת השערות דרך הפסק הגולגלת כו'¹⁹, מ"מ, ה"ה נוגע ודבוק באוא"ס¹⁷, והוא מעין המאור כו', לפי שלגבי האור הא"ס, גם דביקות כזו, כדביקות השערות עד"מ, מספיק להיות האור מעין המאור, מפני שהוא בבחי' א"ס בעצם כו', וכמ"ש במ"א²⁰, שמאוא"ס, גם הארה הנאה בדרך דילוג, היא למעלה באין ערוך מההמשכה דסדר השתל' שבסדר והדרגה (עם היות שזהו מעצמות האור כו'), והוא שההארה היא ג"כ בבחי' א"ס כו', והיינו לפי שבהמשכה שבדרך דילוג יש ג"כ קצת דביקות (דאל"כ לא הי' בבחי' אור כו'), ובבחי' האור הבלי גבול ה"ז בבחי' דביקות להיות ההארה ג"כ בבחי' א"ס כו'. וזהו שהקו הגם שנק' מזל²¹ שזהו כמו המשכת השערות מ"מ ה"ה נוגע ודבוק כו'. וכ"ז להשטה שהמשכתו הוא מהאוא"ס הבלי גבול כו'. ולפי המבו' כאן⁸ לשטה הנ"ל דשרש הקו הוא מהע"ס הגנוזות, אין ענין הצמצום

(11) פל"ג. שער היחוד והאמונה פ"ג.

(12) אור: אוצ"ל: אור הא"ס.

(13) ראה אוה"ת תנוכה ח"ה תתקמו, א. סה"מ תרכ"ו ע' כה. תרכ"ט ע' כה. ע' שצט. תרל"ג ח"א ע' קל. ח"ב ע' תקד. המשך תרס"ו ע' ה. סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרצ"א ע' קלו ואילך. ובכ"מ.

(14) ראה גם סה"מ תרס"ה ע' נז בשוה"ג.

(15) ע' יז.

(16) ראה אוה"ת ענינים ע' פה.

(17) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(18) ראה המשך תרס"ו ע' רטו ואילך. ע' רנח ואילך.

(19) ראה לעיל פרק יא (ע' כג).

(20) ראה המשך תרס"ו ע' תקמ. וראה לקו"ת ויקרא ה, סע"ד. ובכ"מ.

(21) זח"ג (אד"ר) קלד, א. וראה לעיל פרק יא (ע' כג).

דומה זל"ז כו), דהצמצום שהי' באוא"ס הוא בבחי' סילוק והתעלמות לגמרי, משא"כ בהצמצום בשרש ומקור הקו כו²².

קיצור. והנה משמעות הע"ח דגילוי הקו²³ גם מבלי שיתעלם האור לגמרי. ומוכן ע"פ הנ"ל, שיש להקו שרש מיוחד בפ"ע, והן הע"ס הגנוזות, ורק כשהי' גילוי אור הא"ס לא היו ניכרים, א"כ הי' מספיק שיתעלם רק אור הא"ס. והתי', שזהו בשביל התהוות הכלים. והגם דהקו הוא ג"כ ע"י הצמצום, הנה לשיטה זו דשרש הקו הוא מע"ס הגנוזות, הצמצום בשביל הקו הוא רק בבחי' מיעוט.

(ט) **והענין** הוא²⁴, דהנה נת"ל פט"ו²⁵, דבשרש ומקור הקו כמו שכלול באוא"ס, יש שם ע"ס, והן ע"ס הגנוזות במאצילן, וענין שהן גנוזות ונעלמות באוא"ס היינו שהן כלולים ומיוחדים בו, שאינן בבחי' מציאות לעצמן להיות בבחי' מציאות ניכרת בפ"ע, במציאות חכ' ובינה כו', ואינם מוסיפים שום ריבוי ח"ו באוא"ס ב"ה, וכמו הנפש שכוללת בה כל הכחות, מ"מ, הנפש אחת היא כו'²⁶, כמו"כ הע"ס אינם מוסיפים ריבוי כו'. דכמו"כ הוא גם בשרשי הכלים כמו שהן באוא"ס ב"ה, שאינן בבחי' מציאות ח"ו, וכנודע דאותיות הרשימו כמו שהן קודם הצמצום אינן במציאות אותיות כלל, וכידוע במא²⁷ גליף גליפו כו', וכמ"ש במ"א²⁸, וכ"ש בשרשי האורות שהן בבחי' בלי מ"ה כו'. וממילא מובן שאין בהם התחלקות, להיות חכ' ספי' לבדה ובינה ספי' לבדה כו', דמאחר שבצעם מהותם אינם בבחי' מציאות, ממילא ה"ה בבחי' עירוב ואחדות כו'.

ל ולהבין זה²⁴, איך הוא שיש שם ע"ס, והרי יש בהם מדרי' הפכים, כמו חו"ג, שהן כמו אש ומים (וכן חו"ב ג"כ כו'), ובאמת, הרי כל כח כמו שהוא עצמי, ה"ה בתוקף ביותר, ואיך הם כלולים בבחי' עירוב והתאחדות זע"ז. הנה באמת זהו למעלה מהשגה, אך זה נראה ונרגש בחוש השכל שהן שם בהתאחדות כו' (ואפ"ל דענין ההפכיות הוא רק בהתפשטות הדבר, שבא בבחי' ציור מוגבל, וה"ה הפכי מציור זולתו, אבל העצם שאינו בא עדיין בציור, אין שם ענין ההפכיות. וכמו אש ומים, שהאש חם, והמים קר, ה"ה הפכים זמ"ז, וא"א להם להתערב, וכאשר מתערבים, ה"ה מתגברים זע"ז, או שהאש לוחכת המים, או המים מכביין את האש כו', וזהו בהתפשטות האש והמים, שהן בציור חם וקר, אבל בעצם היסודות, הרי נודע²⁹ דהאש היסודי אינו חם, שהרי הי' שורף את העולם כו', וכמו"כ המים היסודי אינו קר כו'. וע"כ, עם היות שהן עצמיים, ואם היו נמשכים (להיות בבחי' מציאות) כמו שהן בעצם, הי' בהם תוקף החום והקור ביותר, ולא הי' בהם התחברות כלל וכלל כו', מ"מ, כמו שהן בעצמותן, הרי אין בהם חום וקור כלל, וע"כ אפשר שיתחברו ויתערבו זע"ז כו'. וענין ההתערבות אין זה שהן כלולין זמ"ז, רק שישכנו

26) ראה סה"מ אעת"ר ע' לג. ע' לו.

27) זהר ח"א טו, א.

28) ראה לעיל פרק יא (ע' כג) הערה 50. וש"נ.

29) ראה מורה נבוכים ח"ב פ"ל. מאמרי אדמו"ר האמצעי

ויקרא ח"ב ס"ע תע ואילך. וש"נ.

22) ראה ד"ה היושבת בגנים תשי"ג פ"ג (סה"מ מלוקט

ח"ב ע' רלא. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רלב) הערה 20.

23) הקו: אוצ"ל: הקו יכול להיות.

24) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין

הצמצום שבהערה 1 (אוה"ת ענינים ע' שכז ואילך).

25) ע' לב.

יחד, שאין האש בפ"ע והמים בפ"ע כו'. אך זהו לפי השגתנו וידיעתנו, שאנו יודעים ההפכיות דאש ומים רק בחום וקור, ואנו שוללים זה מהכחות העצמיים כו'. ועיקר הענין הוא, שנא' דענין ההפכיות הוא רק בהתפשטות הדבר, שזהו ציור הדבר, והעצם, בהיותו מושלל מכל ציור, עם היות שזה כח האש וזה כח המים, יכולים לשכון יחד כו'), שהרי גם בבחי' א"ק וגם בבחי' עקודים הרי כולם עקודים בכלי א' כו'³⁰, וכ"ש באוא"ס שלפני הצמצום כו'. והעיקר הוא לפי שאינם שם בבחי' מציאות כו' (וכמו אור שכל מופשט שיוכל להתערב עם אור שכל הפכי ממנו, וכמו שני חכמים שתופסים אור שכל א', זה באופן כך וזה באופן אחר, הנה כאשר אומרים את השכל לפ"ע כח חכמתם העצמי, שבא בבחי' הפשטה ובעומק הענין, אינו ניכר עדיין במה שהן מחולקים זמ"ז, ויכולים לערבם יחד (והחכמים עצמן, שיודעים עומק הענין ופנימיותו, ה"ה מחולקים ומובדלים זמ"ז, אבל בהתגלות אינו ניכר עדיין ההבדל שביניהם, ויכולים להתערב כו'), וכאשר בא אור שכלם בלבושי השגה, אז ניכר איך שהן מחולקים זמ"ז, שזה תופס הענין כך וזה כך כו', וכמו אור שכל היולי שיוכל לבוא בהשגות שונות כו', וכמשנת"ל³¹ בענין שמאי והלל שקיבלו שניהם מרב א' כו'³². ומכ"ז יובן הדוגמא באוא"ס ב"ה, דעם היות שיש שם בחי' חכ' ובינה וחוג"ג כו', מ"מ, מצד העדר המציאות שלהם, ה"ה מעורבים ומיוחדים זע"ז כו').

והמשל בזה³³ ידוע מכחות הנפש, שבוודאי נמצאים כלולים בעצם הנפש, ושם ישכנו כולם יחד, דכמו שהן בהתגלות, הרי כל כח הוא בכלי מיוחדת, וכמו כח החכ' במוח החכ', וכח הבינה במוח הבינה, וראי' בעין כו', וכמו שהן בעצם הנפש, הרי ישכנו כולם יחד כו'. ועם היות שהן כחות מובדלים זמ"ז, זה בבחי' אש וזה בבחי' מים, ומ"מ, ה"ה כולם ביחד כו', והיינו להיותם שם בתכלית הזכות והרוחניות, לא מינ' ומקצתו כלל מכמו שהן אח"כ בהתגלות, ואינם במציאות ניכרת עדיין, וע"כ שוכנים כולם יחד כו'. וכמו"כ יובן בענין הע"ס, דעם היות דבהתלבשותן בכלים ה"ה בבחי' חוג"ג, מובדלים זמ"ז, מ"מ, בעודן כלולים באוא"ס ב"ה, ה"ה בבחי' הדקות והרוחניות לאין קץ מכמו שהן אח"כ, ולכן אין שם התחלקות כל בחי' בפ"ע, כ"א כלולים כולם כא' כו'. ולכן, במ"ת, שהי' הגילוי מלמעלה מהשתל, ובנפש הו"ע התגלות הכחות עצמיים, היו רואין את הנשמע ושומעין את הנראה³⁴, שלא הי' התחלקות בחי' ראי' מבחי' שמיעה כו' (ולכאן זהו יותר מבחי' התאחדות והתערבות הנ"ל, שהרי כל כח פועל פעולה הפכית כו'. דלעיל נת' דענין ההתערבות הוא רק מה ששוכנים יחד, ואינם ניכרים זמ"ז, מפני שאין בהם ציור כו', אבל כ"א הוא כמו שהוא בעצם מהותו כו', וכאן, הרי כח הראי' פעל פעולה הפכית דכח השמיעה כו'. וי"ל שזהו ג"כ רק פשיטות הציור וההגבלה, שהרי מ"מ הי' כאן ראי' ושמיעה, והי' מהכחות עצמים דכח הראי' וכח השמיעה כו'. ומה שראי' תופס דבר גשמי ושמיעה תופס דבר רוחני, ה"ז הציור בהם כו', ובפשיטות הכחות העצמיים היו רואין את הנשמע כו'. ומ"מ קשה לומר כן, שהרי מהות ענין ראי' ושמיעה מה שמחולקים בעצם

לא

(30) ראה לעיל פרק יב (ע' כו.) וש"נ.

(31) פרק יג (ע' כח).

(32) אבות פ"א מ"ב.

(33) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין

הצמצום שבהערה 1 (אוה"ת ענינים ע' שכח).

(34) ראה מכילתא ופרש"י יתרו כ, יד. לקו"ש ח"ו ע' 120

הערה 5.

מהותם הוא, שראי' תופס מהות ועצם הדבר, ושמיעה תופס רק מציאות הדבר, וזהו מה שהכחות האלו כשבאים בכלים שלהם, הראי' תופסת דבר גשמי דוקא, ושמיעה דבר רוחני, שזהו לפי מהות העצמית שלהם, שראי' תופס מהות הדבר, ע"כ תופס דבר גשמי, להיות שבזה הוא תפיסת המהות, ושמיעה תופס דבר רוחני, שהו"ע המציאות כו'. ונמצא, מה שמחולקים, שזה תופס דבר גשמי וזה רוחני, ה"ז התחלקות בעצם המהות שלהם כו'. ובמ"ת שהיו רואין את הנשמע, היינו שהראי' תפס את המציאות, ושמיעה תפס מהות הדבר כו' (דכפשוטו שראו את הקולות, ה"ז רק בהציוור, ולפי הנ"ל ה"ז במהות הכחות כו'), וא"כ ה"ז התחלפות הכחות. אך לפ"ז אינו מובן מהו היתרון במה שראו המציאות כו'. הנה במ"א³⁵ מבואר ענין רואין את הנשמע, דבחי' הרוחניות המהווה את היש, שהוא אצלנו ברחוק, היינו רק בבחי' שמיעה והשגה מרחוק, הי' אצלם בבחי' ראי' מקרוב, וממילא שומעין את הנראה, היינו היש³⁶ הגשמי הי' אצלם בבחי' שמיעה מרחוק, כי כשנגלה הרוחניות נתבטל היש כו', והיינו שראו מהות האין האלקי המהווה, שזהו אמיתית הדבר, והגשמי הי' אצלם רק בבחי' שמיעת המציאות, שהרי באמת אינו מציאות אמיתי כו' כנודע³⁷. וא"כ, אין זה התחלפות הכחות. ולכאורה זהו כענין מ"ש בס"ב ח"ב³⁸, אלמלא ניתנה רשות לעין לראות כו', וכמ"ש במ"א³⁹ בענין איזה חכם הרואה⁴⁰, שרואה את הנולד מאין ליש כו'. אך לפ"ז הוא כמו בהנשמה בעצם, בכח הראי' ושמיעה שבה, קודם התלבשותה בגוף, ואין כאן גם התערבות הכחות כו'. אמנם י"ל שלפי הנ"ל הפי' דרואין את הנשמע הוא, שההתחדשות היא בכח השמיעה, והוא שכח השמיעה הי' אצלם כמו כח הראי', בבחי' השגת המהות, והיינו לא בחי' ראי' לבד, כ"א שהשיגו מהות הדבר, וכמו לעתיד, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו כו'⁴¹, ועמשית"ל פ'⁴². וצ"ל דבמ"ת הי' גילוי מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מע"ס הגנוזות, וי"ל שהו"ע טל תחי' כו'⁴³, ועי"ז הי' התכללות הכחות, להיות רואין את הנשמע כו'). י"ל⁴⁴ דבחי' ראי' ושמיעה דנשמה קודם התלבשותה בגוף, שהוא בחי' ראיית המהות והשגת המהות (וכמו השגת הנשמות בג"ע), הנה זהו בהאור דהשתל, והיינו בההארה האלקית שבא בבחי' התלבשות בעולם כו' (ובאצי' י"ל שזהו רק בהארה מאורות דאצילות, לא בעצם האור, מאחר שיצאו ונפרדו מהכלים כו'). אבל עצם האור, ובד"כ באוא"ס שלמע' מהתלבשות בעולמות, הוא בבחי' ידיעת המציאות לבד כו'. וענין רואין את הנשמע הוא ראיית מהות עצם האור, ושומעין את הנראה, שההשגה היא בבחי' השגת המהות. וענין ההתערבות הוא, שכל כח אינו מוגדר במהותו דוקא, והוא כענין אחליפו דוכתייהו כו', שנת"ל⁴⁵ שזהו מצד פשיטת מקורם כו', וה"ז יותר מענין ההתאחדות כו'.

(40) תמיד לב, א (ושם: איזהו).

(41) נוסח תפלת ימים נוראים.

(42) פ': רכז (ע' ותנט ואילך).

(43) ראה לעיל פרק ח (ע' ט). וש"נ.

(44) י"ל: אוצ"ל: וי"ל.

(45) פרק יג ואילך (ע' כח ואילך).

(35) אוה"ת יתרו ח"ח ע' ג"ד. וראה לקו"ש שם ע' 122.

(36) הי"ש: אוצ"ל: שהיש.

(37) ראה אוה"ת יתרו ע' תתלו. סה"מ תרכ"ט ע' קסב.

המשך תרס"ו ע' תקסו. ובכ"מ.

(38) שבערה 11.

(39) ראה תניא פמ"ג (סא, ב).

קיצור. וביאור הענין, הנה ע"ס הגנוזות הן בבחי' עירוב והתאחדות, והגם שהן הפכיים במהותם, הנה העצמיים, שאינן בהתגלות, אינו ניכר בהם ההפכיות, מפני שאינן בבחי' מציאות, וע"כ מתאחדים יחד, וכמו שכליים מופשטים, וכמו שכל היולי, וכמו כוחות עצמיים הכלולים בעצם הנפש. וזהו דבמ"ת היו רואין את הנשמע, היינו שהי' הראי' במהות הרוחני, ושומעין את הנראה היינו השגת המהות.

כ) (והנה⁴⁶ בתורה יש מדבר ישוב ושדה. וידוע דתורה בכלל היא בחי' ציור אדם, וכמ"ש⁴⁷ זאת התורה אדם כו', והיינו שהתורה היא בחי' פנימי, שזהו ההפרש בין תורה למצות, שהמצות הן רצה"ע בחי' מקיף, ותורה היא בחי' חכ', בחי' או"פ כו'.⁴⁸ וענין בחי' המדבר שבתורה י"ל שזהו התורה כמו שהיא בבחי' ע"ס הגנוזות, דעם היותן ע"ס, מ"מ, ה"ה לא בבחי' מציאות ולא בבחי' התחלקות, והיינו מה שבבחי' אדם יש ג"כ בחי' כי לא אדם הוא כו'.⁴⁹ וי"ל שזהו בחי' סודות ורזין דאורייתא שהן למעלה מהשגה כו', והעיקר בחי' רזא דרזין שבתורה, שסתום ונעלם לגמרי כו', וכמ"ש במ"א⁵⁰. וממילא, בבחי' זו אין בזה תענוג, דהתגלות עתיק הוא בבניה⁵¹, בהשגה כו', והרזין דאורייתא שהן למעלה מגדר השגה, אין בזה תענוג כו' (וזהו אמיתית בחי' טעמי תורה שיתגלו לעתיד⁵² בבחי' תענוג הבלתי מורגש כו', וכמ"ש במ"א⁵³, ויהי' לעתיד בבחי' השגת המהות כו'). ובחי' ישוב שבתורה הוא שמשיגים אלקותו ית' כו', והו"ע ידיעת התורה בבחי' ידיעה והשגה, שיש בזה טעם ועונג כו'. ושדה הוא שאין בה ישוב אדם⁵⁴, ומ"מ היא לצורך הישוב ובכלל ישוב יחשב, וי"ל שהו"ע כוונת המצוות, דעם היות שזהו ג"כ השגה, מ"מ, אין זה כמו ידיעת התורה שעיקרה השגה כו'. ומבחי' מדבר שבתורה זהו שבא בעשי' בפו"מ מבלי שירצה בהטעם ותענוג, רק לעשות רצונו ית', וז"ש⁵⁵ החפץ לה' כו', שהוא בחי' הטעם כו', כשמוע בקול ה'⁵⁵, בקיום בפו"מ בלי שום טעם כו'. וז"ע בחי' ארץ כנען, דארץ סתם הו"ע מדבר, ונק' ארץ כנען, שמוה בא בחי' הכניעה⁵⁶ עבודה בלי טעם כו'. וזהו היתרון שיש במצות מעשיות על התורה, שעיי"ז דוקא נמשך מבחי' עצמות א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' גילוי כו', דהנה ידיעה והשגה באלקות, וגם בחי' העונג, הכל הוא בחי' גילויים לבד דאוא"ס ב"ה, אבל המשכת העצמות הוא עיי' עשי' בפו"מ דוקא בבחי' קבעו"מ כו'. ונודע דמ"מ צ"ל גילויים ג"כ, וכמו עד"מ הצמיחה היא מן הארץ בכח עצמה, ומ"מ כתי'⁵⁷ כאשר ירד הגשם כו' והולידה והצמיחה כו' (וכמו שהתגלות המצות הוא עיי' התורה דוקא כו'), וכמו"כ בכדי שיהי' הגילוי דמעמה"צ⁵⁸ מצ"ע, צ"ל מ"מ

46) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שלח שבהערה 1. וראה גם אוה"ת סידור ע' קצג.
 47) חוקת יט, יד.
 48) ראה תניא פ"ה. תו"א תצוה פג, ג. לקו"ת בחוקותי ג.
 א. ברכה צט, ב. ובכ"מ.
 49) שמואל"א טו, כט.
 50) ראה אמרי בינה שער הק"ש פרק נד ואילך. סה"מ עת"ר ע' יב. ע' רנא.
 51) ראה זח"ג קעח, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. לקו"ת דרושים לר"ה נו, א.
 52) ראה פרש"י שה"ש א, ב. לקו"ת צו יז, א. שה"ש מח, א. ובכ"מ.
 53) ראה ד"ה ביום השמע"צ שנה זו (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' כח ואילך).
 54) ראה לקו"ת להאריז"ל פ' תולדות כה, כז. לקו"ת פ' ראה לב, ב. אוה"ת תולדות קמב, ב ואילך.
 55) שמואל"א שם, כב.
 56) ראה ספרי הרמ"ע מפאנו: יונת אלם פרק טו. מאה קשיטה סימן ל. תו"א וארא נו, ד. נט, ד. בשלח סא, ד. לקו"ת אחרי כז, ג.
 57) ישע"י נה, י.
 58) = דמעשה המצוות.

המשכת מ"ד תחלה, שזהו בחי' גילוי אור, ועי"ז יהי' העלאת מ"ן דמעהמ"צ מצ"ע כו'. וזה הי' ענין שילוח המרגלים לתור את ארץ כנען, להמשיך בחי' המשכת מ"ד לעורר את ההעלאת מ"ן דהארץ כו'. ותכלית הכוונה הוא העשי' בפו"מ, שבזה דוקא היתרון אור כנ"ל, וזהו שנק' ארץ כנען, דתכלית הכוונה היא הכניעה בקיום המצוות בפו"מ דוקא, רק שלזה צ"ל תחלה המשכת מ"ד כו'.

והנה המרגלים היו בבחי' השגה וגילוי התענוג, וז"ש בהם איש אחד למטה כו',⁶¹ בבחי' התחלקות, דבהשגה הרי יש חילוקי מדרי' כו' (ובד"כ הוא שבחי' הגילוי בא בבחי' התחלקות כו'). וז"ש ויתורו את הארץ, פי' ויתורו הוא ל' יתרון, וכמ"ש במד"ר ע"פ⁵⁹ ולתור בחכ', להותיר בחכ' כו', והיינו דהכוונה הוא להיות מזה היתרון בהארץ בבחי' ההעלאת מ"ן שבכח עצמה, להיותה בחי' מדבר כו'. ומרע"ה הי' בחי' מ"ה, שלא רצה בשום תענוג, רק בעבודה תמה הנ"ל, ורצה להביאם ג"כ למדרי' זו. וז"ש וראיתם את הארץ כו', וחשיב ארץ ערים ועם, שהן מדבר ישוב ושדה, ארץ מדבר, וערים מקום ישוב בנ"א, ועם הם מדרי' פחותה שההשגה היא מעט כו', ובכולם אומר מה, שהכוונה שיהיו בבחי' ביטול דמדבר כו'. והמרגלים לא רצו בהכנעה וביטול זה, וע"כ הוציאו דיבת הארץ כו'.⁶⁰ אך כוונת משה הי' להיות בחי' ביטול הנ"ל, ושילוח המרגלים הוא בבחי' המשכת מ"ד להיות העלאת מ"ן דהארץ מצ"ע, וזהו ויתורו, להיות בזה יתרון כו'.

קיצור. והנה בתורה יש מדבר ישוב שדה, וי"ל, מדבר פנימיות התורה בשרשה מבחי' חכמה דע"ס הגנוזות, והו"ע תענוג עצמי הבלתי מורגש (ע' לקמן פ' 61 בענין החכ'), וישוב תורה שבהשגה, ושדה כוונת המצוות. ושרש מעהמ"צ בקבעמ"ש הוא בבחי' מדבר. וזה"ע ארץ כנען, רק תחלה צ"ל המשכת מ"ד בחי' גילוי (והו"ע תלמוד מביא לידי מעשה כו').⁶² ובזה ית' ענין שילוח המרגלים, וענין ויתורו ל' יתרון כו'.

(61) פ' רג (ע' ותיא ואילך).

(62) קידושין מ, ב.

(59) קהלת א, יג. שהש"ר פ"א, ז. קה"ר שם.

(60) שלח יג, לב.

בס"ד. ש"פ קרח, תער"ב.

כל¹ מחלוקת שהיא לש"ש סופה להתקיים, ושאינה לש"ש אין סופה להתקיים, איזה מחלוקת שהיא לש"ש, כגון מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לש"ש, זו מחלוקת קרח ועדתו.² וצ"ל מהו המעלה דסופה להתקיים, דלכאור' ענין המחלוקת אין זה מעלה,³ וא"כ מה"ע מחלוקת שלש"ש, שהמעלה בזה שסופה להתקיים. גם צ"ל⁴ שבמחלוקת שלש"ש חושב הלל ושמאי, היינו שני צדדים המחלקים, ובמחלוקת שאינה לש"ש חושב רק קרח ועדתו, ואינו מזכיר את משה. וע"פ פשוט הוא שהרי משה לא חלק עמהם, ורק הם עשו מחלוקת, וגם שגבי משה הי' זה לש"ש, מ"מ, צ"ל מהו הענין דבמחלוקת שלש"ש יש שני צדדים, ובמחלוקת שאינה לש"ש רק צד אחד כו'. ולהבין כ"ז יש להקדים משנת"ל⁵, דבשרש ומקור הקו כמו שהוא באוא"ס שלפני הצמצום יש ג"כ ע"ס, והן ע"ס הגנוזות במאצילן. ונת"ע⁶ שהע"ס הגנוזות הן בבחי' התערבות והתאחדות, שאין הספי' במדר' פרטיות, אלא כולם הם בבחי' התערבות יחד, והיינו מצד העדר מציאותם, שאינם במציאות ניכרת, וה"ה בבחי' פשיטות, ע"כ הם בבחי' התערבות והתאחדות כו'.

כא) אמנם עדיין צ"ל, איך נא' שהע"ס הגנוזות הן בבחי' פשיטות, שה"ה ע"ס עכ"פ. דהנה, זה שישכנו כולם יחד, ניחא, כמשנת"ל⁶ דענין הפכיות הוא בהתפשטות וציור הדבר, אבל העצמיות שאינן בהתגלות בעצמותן, אינו בבחי' הפכיות, וע"כ, עצמיות הספי' כמו שהן שלא בבחי' המשכה, אינם במדר' הפכיים, וישכנו כולם יחד כו'. אבל איך נא' שהן בבחי' פשיטות (שיהי' ההתערבות שלהם מצד הפשיטות, שזהו כמו דבר א' כו'), מאחר שהן עכ"פ ע"ס, עשר ולא תשע כו'⁷ (ובבחי' חכ' וחסד כו', באיזה אופן שהוא כו'), א"כ ה"ז הגבלה, והגבלה ופשיטות ה"ז ב' הפכים כו'.

לד

אך הענין הוא, דהנה נת"ל פט"ז⁸, דע"ס הגנוזות, עם היות שהן שרש ומקור הגבול, אין זה בחי' כח הגבול שבא"ס, דהע"ס הן ש' הוי', וכת"י⁹ אני הוי' הוא שמי, שמי המיוחד בי כו'¹⁰, ומאחר שהן בבחי' יחוד ודביקות, ה"ה בבחי' פשיטות, דהדביקות בהמקור מחייב שיהי' כמו המקור כו'. וא"כ, הע"ס הגנוזות שהן בבחי' יחוד ודביקות באוא"ס, הרי צ"ל בבחי' פשיטות, רק מפני שהן בבחי' גילוי (היינו שכללות האור הוא בבחי' גילוי בעצמותו ית'), וכל גילוי בהכרח שיהי' בו ספירות כו'¹¹, ויש ב' אופנים בהגילוי (והכל בעצמותו), אם שהגילוי הוא בבחי' בל"ג, שגם בגילוי זה יש ספירות, רק שהן בבחי' ספירות אין קץ

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום (אוה"ת ענינים ס"ע שכח ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
(2) אבות פ"ה מ"ז.
(3) ראה רד"ה כל מחלוקת אעת"ר (סה"מ אעת"ר ע' קכד). תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שנב).
(4) ראה רד"ה הנ"ל תרל"ב (סה"מ תרל"ב ח"ב ע' שעד).
(5) פרק טו. פרק יט (לעיל ע' לב ואילך. ע' לט ואילך).
(6) פרק יט (לעיל שם).
(7) ספר יצירה פ"א מ"ד.
(8) ע' לג ואילך.
(9) ישעי' מב, ח.
(10) ראה רד"ק ומצו"ד עה"פ.
(11) ראה סה"מ תרס"ה ע' קנ.

תרנ"ד (סה"מ ליקוט ח"ב (קה"ת, תשנ"ג) ע' יב). מקומות

כו', או שהגילוי הוא להאיר בגבול, שבגילוי זה הספירות הן בבחי' ע"ס כו', וכנ"ל פ"י¹². ולהיותם בבחי' דביקות באוא"ס, והספירות שבהם הוא מצד הגילוי כו', ע"כ הע"ס הן ג"כ בבחי' פשיטות כו' (הגם שזה שהן בבחי' ע"ס אין זה רק מצד הגילוי לבד, דזה שהגילוי מחייב שיהי' ספירות, ה"ז בבחי' ספירות אין קץ (וכבר נת"ל פרק הנ"ל¹², דבספ"י אין קץ הספ"י גופא הן בבחי' פשיטות כו', וית' עוד לקמן פ'¹³), אבל זה שהן בבחי' ע"ס, אין זה רק מצד הגילוי, כ"א מה שהכוונה הוא שיהי' ע"ס, וכמשי"ת בפרק כ"ז¹⁴ שזהו מה ששיער האוא"ס להאיר בבחי' גבול כו', מ"מ, מאחר שכ"ז הוא בבחי' יחוד ודביקות בהעצם, וזה מחייב שיהיו בבחי' פשיטות כמו העצם כנ"ל, וגם הם בבחי' התכללות בעצמותו ית', וכנ"ל פ"ט¹⁵ שעש"ז נק' גנוזות, שהן כלולים ומיוחדים בעצמותו ית', שהתכללות מחייב העדר המציאות שלהם, וידוע דענין ההתכללות הזאת היא עד"מ כח האש שבאבן החלמיש¹⁶ (ועמשי"ת לקמן פ'¹⁷, ועמשנת"ל פט"ז¹⁸), וע"כ, הגם שהן בבחי' ע"ס, ה"ה בתכלית הפשיטות ובתכלית האחדות וההתערבות כו'). וע"ד אדם קדמון, דידוע הקושיא, שזהו שם מורכב מב' ענינים הפכים, דאדם מורה על החידוש, וקדמון הוא בלתי מחודש, וא"כ מהו שם אדם קדמון. ונת' במ"א¹⁹, שזהו בחי' מח' הראשונה על העולמות שעלה באוא"ס קדמון לכל הקדומים כו', ולהיות שזהו בחי' אדם שעלה באוא"ס קדמון לכה"ק, ג"ז הוא בבחי' קדמון, דהרי בצלם אלקי' עשה את האדם²⁰, שזהו גם באדם שלמטה, וכ"ש בבחי' אדם העליון, בחי' א"ק, שהוא בצלם אלקי' שחשב מח' זו כו', וזהו ש' א"ק, דעם היותו בבחי' אדם, מ"מ, ה"ה בבחי' קדמון כו' (ומבו' במ"א²¹, דבחי' א"ק, עם היות שכלול שם כל דבר בפרט, וכמא"ז²² צופה ומביט כו', מ"מ, אין שם התחלקות כלל, אפי' בהעלם. וכמו הרקיע²³, שמתחלק למעלות²⁴, והוא עצם א' כו'). ועד"ז יובן כאן, במכש"כ, בהע"ס הגנוזות כמו שהן באוא"ס שלפני הצמצום, דעם היותם בבחי' ע"ס, מ"מ, הם בבחי' פשיטות, והן בבחי' התערבות והתאחדות ממש כו', שהרי גם בחי' מו"ס היא בבחי' פשיטות לגבי בחי' ח"ע דאצי', וכן אור החכ' הוא בבחי' פשיטות לגבי כלי החכ' כו', וכמשנת"ל פ"ד²⁵, וכ"ש באוא"ס שלפני הצמצום, הרי שרשי האורות הן בבחי' פשיטות ממש כו'.

קיצור. ולכאורה, איך הע"ס הגנוזות בבחי' פשיטות לגמרי, מאחר שהן עשר. הענין, להיות שהן שרשי האורות, ה"ה בבחי' דביקות בהעצם, וכמו העצם. וגם כ"ז

(18) ע' ל"ד.
 (19) ראה אוה"ת ענינים ע' פו. סה"מ תר"ם ח"א ע' רמב. וש"ב.
 (20) ע"פ בראשית א, כז.
 (21) ראה סה"מ תרס"ב ע' שכת. לקמן ח"ג ע' ואשנת.
 (22) נוסח ברכת זכרונות. וראה אמרי בינה שער הק"ש פרק י. סהמ"צ להצ"צ נח, ב. סה"מ תרנ"ב ע' לט ואילך.
 (23) ראה סה"מ תרס"ה ע' רסו. וראה סה"מ תרמ"ט ע' רנא. תרנ"ח ע' ו.
 (24) ראה רמב"ם הל' קידוש החודש פ"א ה"ז.
 (25) ע' ל"א.

(12) ע' לה ואילך.
 (13) פג (ע' וקנט).
 (14) ע' נו ואילך.
 (15) ע' לט ואילך.
 (16) ראה סהמ"צ להצ"צ קמח, ב. קפא, א. אוה"ת ענינים ע' קמ. המשך מים רבים תרל"ו פס"ד ואילך. סה"מ תרנ"ז ע' קצא ואילך. תרנ"ט ע' קצז ואילך. המשך תרס"ו ע' רמד. סה"מ תרס"ח ע' קצז ואילך. תש"ח ע' 243 ואילך. ד"ה בשעה שעלה משה למרום תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ה ע' רפז ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' שכ ואילך).
 (17) פ': ד"ה ויהי ביום השמיני וד"ה וספרתם העת"ר (לקמן ח"ב ע' ותתקמד. ע' ותתקסח).

הוא בבחי' התכללות בעצמותו, ע"כ הם בבחי' פשיטות ובבחי' התערבות והתאחדות ממש, וע"ד בחי' א"ק.

כב) **והנה** באופן כזה שהן בעצמותו ית', א"א שיומשכו בעולמות, והוא, שהעולמות, גם העולם היותר נעלה, אינו יכול לקבל אור פשוט כזה כו'. ועוד, שאם היו נמשכים הע"ס הגנוזות כמו שהן באוא"ס שלפני הצמצום, היו נמשכים כולם יחד, וכמו כחות הנעלמים בנפש, שנמשכים כולם ביחד כו'. וכידוע²⁶ דכחות הגלויים אופן המשכתם הוא בסדר והדרגה בקדימה ואיחור, דתחלה הוא המשכת המוחין ואח"כ המשכת המדות, דא"א להיות התגלות המדות בלי קדימת המוחין כו', והיינו במדות שע"פ טו"ד, שא"א להיות התעוררות המדות כ"א ע"י קדימת ההשגה תחלה, ודוקא כאשר נפסק גילוי אור המוחין אז יהי' תולדת המדות, דבעת התגלות המוחין א"א להיות התגלות מדות כו'. ובהתגלות כחות הנעלמים אינו כן²⁷, דבעת התגלות אור המוחין אפשר להיות התגלות המדות, וכמו בעת השמחה, שמתגלים כחות הנעלמים²⁸, אין התגלותם בסדר והדרגה בקדימה ואיחור, דבעת התגלות המוחין יכול להיות התגלות המדות, ואור המוחין מתגלים אז ביותר, וכמו שאנו רואין בחוש, שבעת השמחה יכול להשכיל ענינים נעלים ביותר, וכמה ענינים שלא היו מתיישבים אצלו ולא הבינם, ובעת השמחה יבוא עליהם, והיינו מפני שמאיר ומתגלה אז פנימית ועצמית אור השכל כו', ומ"מ, בעת ההיא ממש יהי' ג"כ התגלות המדות, וגם המה בתוקף הגילוי, ואינם מבלבלים לאור המוחין כו'. והיינו משום דכחות הנעלמים אינם מקבלים זמ"ז, כ"א כולם מקבלים ונמשכים מעצם הנפש, וע"כ אין בהם סדר והדרגה, ונמשכים כולם כא' כו'. ובדוגמא כזאת יובן למעלה, דהע"ס הגלויים, המשכתם הוא בסדר והדרגה בבחי' קדימה ואיחור, דתחלה הוא המשכת והתגלות המוחין, דהיינו אצי' בחי' חו"ב כו', ומחו"ב נאצל ז"א כו', ודוקא לאחר שמתמעט האור דחו"ב, נאצל בחי' ז"א כו', וכמ"ש במ"א²⁹. וכ"ז הוא מפני שנמשכים ומקבלים זמ"ז, ממילא בהכרח שיהי' סדר והדרגה באופן המשכתם כו'. אבל הע"ס הגנוזות ונעלמים באוא"ס, אינם נמשכים ומקבלים זמ"ז, כ"א כל הע"ס נמשכים בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, ואם יהי' התגלות הע"ס העצמיים כמו שהן, יהי' התגלות כולם כא', וכולם בבחי' תוקף האור והגילוי, באופן שלא היו כלל בבחי' אור פנימי, בבחי' התלבשות אורות בכלים. וגם לא הי' אז ענין ההשתל' כלל, שהרי לא היו הספירות משתלשלים זמ"ז, אלא היו כולם מקבלים ונמשכים בבחי' אוא"ס בשוה כו'. וממילא לא הי' ג"כ ענין ההתכללות, וכנודע דהתכללות הספי' זה מזה וזה עם זה, שייך דוקא כשהן בבחי' הגבלה ובבחי' התלבשות בכלים כו', אבל בכחות הבלתי מוגבלים, אינו שייך ענין ההתכללות כו', וכמ"ש במ"א²⁹. אשר לא כן הי' כוונת המאציל עליון ב"ה, דכוונת המאציל הוא שיהי' בחי' או"פ, התלבשות אורות בכלים דוקא, ויהי' בחי' ההשתל' וההתכללות כו', וכמ"ש במ"א³⁰.

(29) ראה תורת חיים שמות מד, ג ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רמ ואילך. ועוד.

(30) ראה לקמן פרק רלט (ע' ותפג). סה"מ עטר"ת ע' תרנב. ד"ה אתם נצבים תשי"א (סה"מ תשי"א ע' קלד ואילך).

(26) ראה סה"מ תרנ"ד ס"ע רפה ואילך. ובכ"מ.

(27) ראה סה"מ תרנ"ד שם. אעתי"ר ע' לו ואילך.

(28) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב

ע' תיז ואילך. סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך.

וע"כ³¹ הי' הצמצום באוא"ס ב"ה, בשרשי האורות, להיות נמשכים ספי' מיוחדות, שלא יהיו בבחי' התערבות והתאחדות כו', וכמו שמבחי' החכ' הכלולה בא"ס ב"ה, נמשכה בחי' החכ' בהתגלות, ונמשכה בפ"ע, שלא תהי' בבחי' התערבות עם ספי' אחרת, שעיי"ז נעשה החכ' בבחי' ניכרת להיות בבחי' אור החכ' כו', ולא שנעשה ניכרת בבחי' היכר עצמי ח"ו, היינו להיות בבחי' שינוי המהות לגבי שרשה ומקורה, כי היא אותה ל' החכ' ממש כמו שהיא במקורה, רק שע"י שנחלקה משארי הספי' ונתגלה ממקורה, הרי נעשית בבחי' מדרי' ניכרת כו' (ואין זה כמו בהתהוות הכלים שנת"ל פ"י³², די"ל שלגבי שרשן ומקורן, בחי' כח הגבול כמו שהוא לפני הצמצום, הכלים הן באין ערוך לגמרי כו', אבל באורות, גם לאחר הצמצום אינן באין ערוך לגבי שרשן ומקורן כו', וענין הצמצום הוא רק שיהי' התגלות האור, ובבחי' אור פרטי בפ"ע, שעיי"ז נעשה בבחי' מציאות ניכרת, ובבחי' מיעוט האור והגילוי כו'. והענין הוא, דההתגלות גורם מציאות הדבר כו', וגם אם הי' ההתגלות באופן שיהיו כולם יחד, היו בבחי' מציאות ניכרת כו', וכמו בהתגלות כחות עצמיים, הרי בהתגלות שלהם נעשים בבחי' מציאות ניכרת לגבי כמו שהן קודם ההתגלות כו', וכמו"כ בהספי', גם אם הי' ההתגלות כולם ביחד, היו בבחי' מציאות (ומובן שלא הי' בבחי' מציאות כמו בהתגלות מדרי' פרטיות כו'), אבל הי' בהם אז ריבוי אור כו', וע"י שנמשך רק ספי' אחת בפ"ע, ה"ה בבחי' מיעוט האור כו'. וכמשל אור וזיו השמש שבסש"ב³³, דבגוף כדור השמש הוא ביתר שאת כו', בבחי' ריבוי האור, ובהתגלות מתמעט האור כו', ומ"מ, אין זה בבחי' שינוי המהות, שהוא הוא האור הקדום כו'. ונמצא ההיכרות³⁴ דספי' החכ' שע"י ההתחלקות, אין זה רק בעצם מהותה להיות בבחי' חכ' ניכרת, כ"א גם בבחי' מיעוט האור, ועיי"ז היא בבחי' אור החכ' שיכולה להתלבש אח"כ בכלי כו').

קיצור. והנה, אם הי' התגלות הע"ס הגנוזות שלא ע"י צמצום, היו מתגלים כולם יחד, בלי סדר והדרגה בקדימה ואיחור, ובריבוי האור, ולא היו בבחי' אור"פ, ולא הי' ענין ההשתל'. וע"כ הוצרך הצמצום, וענינו הוא שיהי' התגלות ספי' פרטיות, כמו ספי' החכ' בפ"ע, ועיי"ז נעשית במדרי' ניכרת, ובבחי' מיעוט האור.

(כג) **והמשל** בזה³⁵, כמו בקיבוץ וצירוף ג' או ד' אותיות יחד, נעשה מהם תיבה א', אשר היא כלי להשכלת איזה ענין, שהשכלה זו מובנת מתוך אותיות אלו. עד"מ תי' ברוך, שבצירוף ד' אותיות יחד, מושג ומושכל בזה ענין ברכה, שהוא שמברכו איש שיגדל ויתרבה טובו וחיו, ה"ז השכלת ענין ממש. וגבי ברכה העליונה, מרומז שרש ומקור הברכה בתי' ברוך, וכמ"ש בת"ז³⁶ דברוך ר"ת ראש ומקור כל ברכה, והיינו שרש הברכה שנמשך מבחי' הכתר כו'. ובזהר פ' עקב דרע"א ע"א, דברוך הוא בחכ', ובד"כ הוא

34) ההיכרות: אוצ"ל: שההכירות.

35) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום שבהערה 1 (אוה"ת ענינים ע' שכת ואילך). וראה גם סה"מ תרנ"ז ע' רמג ואילך. אעת"ר ע' לח ואילך.

36) תיקון ע' (קכ, ב).

31) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום שבהערה 1 (אוה"ת ענינים ס"ע שכת ואילך). וראה סה"מ אעת"ר שם. ד"ה וירד הוי' תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קנה).

32) ע' כב.

33) פל"ג. וראה שער היחוד והאמונה פ"ג.

בחי' יסוד אבא, וכמ"ש במאו"א³⁷. ויש הפרש בין ברוך לברכה, דאיהו ברוך, בחי' יסוד אבא, ואיהי ברכה, בחי' יסוד אימא³⁸. ויש הפרש³⁹ בין ברוך דברכת השחר וברכת המצות ובה⁴⁰ שהן מלמעלמ"ט, וברכת העמידה מלמטלמ"ע, וכמ"ש בפע"ח⁴¹, ועמ"ש הרמ"ז בזהר שם, ועמ"ש בלק"ת ד"ה קא מיפלגי כו'⁴², ובסי' בפ"י ברוך שאמר⁴³. הרי שבת' ברוך יש בזה השכלה גדולה. והנה, כשמתחילין ללמוד לתינוק שאינו מבין צירוף אותיות יחד, ומלמדין אותו אות א', לומר זה אות פלוני, שמראין לו רק אות ב' לבד מת' ברוך, וה"ז צמצום לגבי המלמד, והצמצום הוא שלא יהי' הב' יחד עם ג' אותיות רו"ך, שאין זה לפי הבנת התינוק, כ"א יהי' נמשך בפ"ע כו'. ובהתחלקות זאת שנמשך אות ב' לבד, הרי ירד בזה הרבה ממדריגתו, שנסתלק ממנו האור, ולא נשאר בו רק מעט מן המעט מהאור שהי' בו. שהרי מתחלה כשהי' מצורף בת' ברוך, הי' בו ההשכלה דברוך כנ"ל, ומכ"ש אם תי' ברוך הי' מחוברת תחלה עם עוד תי', כמו ברוך שאמר והי' העולם⁴⁴, שהי' מובן מהם השכלה מופלאה, והוא, איך שבמאמר לבד נבראו כל העולמות⁴⁵, בלי עמל ויגיעה⁴⁶, אלא ע"ד הוא צוה ונבראו כו'⁴⁷, ובשרשו הוא בחי' אמירה דא"ק⁴⁸, שנבראו בו כל העולמות בהשוואה כו', וכמ"ש בסי' בפ"י ברוך שאמר⁴⁹, ומה שמברכים אותו ית' בברכה זו הוא, שיהי' הגילוי דאמירה זו למטה כו', והו"ע⁵⁰ גילוי בחי' מאמר א' הכולל הט' מאמרות כו'⁵¹. וכשמפרידים אות הב' בפ"ע, הרי אין בו כל ההשכלה ההיא, רק מפני שכבר הי' בה ההשכלה, נשאר ממנו קצת בהאות (והוא בבחי' רשימו בלבד. ולפי הנושא בהדוגמא מזה בהענין שאנו בו, הוא בבחי' מיעוט לבד, לא בבחי' סילוק ושנשאר רק רשימו כו', והיינו כי ענין האותיות הוא כמשל הכלים כו'. ומ"מ י"ל שגם בזה יש ב' ענינים, היינו מה שבבחי' מיעוט לבד, ויש בזה גם מה שבבחי' סילוק, וכמשי"ת⁵²). ואעפ"כ, זה הב' הוא אותו הב' ממש שהי' בת' ברוך, והוא עצמו הב' המובן לגדול, שמושג בו ענין הברכה, באיזו מדרי' שהיא, או ענין ברוך שאמר והי' העולם כו'. ועד"ז יובן ענין הצמצום שהי' בהע"ס הגנוזות באוא"ס ב"ה, שבתחלה היו כל הע"ס בהתאחדות והתערבות, דלבד מה שהיו לא בבחי' מציאות ניכרת כנ"ל (דאל"כ א"א להיות התאחדותם יחד כו'). הי' מאיר בהם אור מופלא ונעלה מאד, ולא הי' ביכולת העולמות, אפי' היותר עליונים, לקבל התגלות הע"ס כמו שהן בא"ס ב"ה (הן מצד עצם מעלתן, שהיו בבחי' פשיטות לגמרי, והן מצד האור והגילוי שבהם כו'), אם לא ע"י הצמצום, שיהי' נמשך רק בחי' חכ' בפ"ע, ואע"פ שהיא ממש בחי' החכ' שהיתה כלולה בא"ס ב"ה עם כל הע"ס הגנוזות, מ"מ,

לז

(37) = במאורי אור (אות ב סעיף לט).
 (38) ראה זהר ח"ב קסב, א. ח"ג (רע"מ) רסד, ב. וראה סידור עם דא"ח קסה, סע"ב ואילך. שה, ד ואילך.
 (39) ראה ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי קיט, ד ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקעו ואילך.
 (40) = וברכת הנהנין.
 (41) שער הברכות פ"א.
 (42) תזריע כב, ג.
 (43) סידור עם דא"ח לט, ג ואילך.
 (44) סדר פסוד"ו.
 (45) ראה לקו"ת נשא כח, א. שה"ש מא, ד. תורת חיים נח עג, סע"א. יתרו רנב, סע"ב. שערי תשובה ח"א עג, סע"א.
 (46) ראה בר"ר פ"ג, ב.
 (47) תהלים קמח, ה. וראה לקו"ת פ' ראה כו, סע"ב ואילך. שה"ש שם. אוה"ת שבהערה הבאה. ובכ"מ.
 (48) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארו"ל ע' שמג. אוה"ת סידור ע' מח. ע' שפא ואילך.
 (49) סידור שם מ, ג.
 (50) ראה לקו"ת ואתחנן ד, סע"ב. אוה"ת עקב ע' תקפ. סידור ע' צג.
 (51) ראה לקו"ת בהר מא, ד. סה"מ תרנ"ט ע' קמט ואילך. תש"ד ע' 67 ואילך.
 (52) ראה לקמן פרק כז (ע' נו).

כשנמשכה בפ"ע, ואינה מעורבת עם שארי הבחי', ה"ז ירידה ממדריגתה (דלבד הירידה שע"י עצם ההתגלות, שע"י נעשה בבחי' מציאות דבר, וכנ"ל פכ"ב, ובפרט כשנמשכה ונתגלה בפ"ע, שנעשה בבחי' מציאות דבר, ואינה בבחי' פשיטות ממש כמו שהיתה קודם, דהעדר הפשיטות ה"ז ג"כ התעלמות האור, שאינו מאיר בה בחי' פנימיות אורה בגילוי כו', עוד זאת) שנתעלם האור שהי' מאיר בהם כשהיו מתאחדים יחד כו'. וכמו המשל באות ב' הנ"ל, שכשהי' בתי' ברוך, הי' בו ההשכלה דברכה כנ"ל, וכשנפרד, אין בו מהשכלה הזאת, רק מעט ורושם בלבד כו' כנ"ל, כמו"כ כשנמשכה ספי' החכ' לבד, אין בה רק מעט מהאור הקדום כו'.

קיצור וע"ד משל תי' ברוך, שמלוכב בה השכלה, וכשמפרידים אות ב' בפ"ע, אין בו רק מעט מהשכל שהי' מלוכב בו, וה"ה אותו האות הקודם, וכמו"כ החכ', ע"י שנבדלה בפ"ע, הנה לבד שיצאה מפשיטותה, ה"ה בבחי' מיעות האור.

(כד) **והנה** במשל דאותיות, כן הוא, שבתחלה הי' בזה השכלה מופלאה, וכשמפרידין האותיות, מסתלק האור, ונשאר רק רושם לבד כו'. ולכאור', זה יצדק אם נא' דהע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים⁵⁵, ועם היות שבאוא"ס שלפני הצמצום הן בבחי' העדר המציאות לגמרי, מ"מ, להיותן שרשי הכלים, שייך לומר דוגמא הנ"ל כמו בתי' ברוך כו'. אבל לפי המבואר כאן שהע"ס הגנוזות הן שרשי האורות, מה שייך לומר כמו בהמשל, שבתחלה נושא ההשכלה, וכשנפרד האות אין בו מההשכלה, כ"א מעט כו', מאחר שהכל הוא בחי' האור כו'. אך הענין הוא, דהנה ידוע דבאור יש פנימיות וחינוניות (ע' משי"ת לקמן פ'⁵⁴), וכמו"כ בשרשי האורות יש ג"כ בחי' פנימיות וחינוניות, דהגם שהן בבחי' פשיטות, מ"מ, כל מה שיש בהתגלות, יש ג"כ בשרש ומקור, וכמ"ש במ"א⁵⁵. ומאחר שבאורות הגלויים יש פנימיות וחינוניות, בהכרח לומר שכך הוא גם בשרשן ומקורן כו', וע"כ שייך לומר שבהתאחדות כולם הי' בהם אור נעלה יותר, היינו בחי' אור פנימי יותר כו'. ועו"ל, דהנה נת"ל פט"ז דשרשי האורות הוא בחי' ש' הוי'. והנה, בהאורות המתלבשים בכלים, דבכולם הוא ש' הוי', הרי נודע⁵⁶ שיש חילוקי' בהשם הוי' בהניקוד שבו, וכמו בכתר ש' הוי' בניקוד קמץ, ובחכ' בניקוד פתח כו'⁵⁷. גם יש בחכ' ש' ע"ב ובכינה ש' ס"ג כו'⁵⁸. וידוע דהשמות הן לבושים אל האורות (וע' משי"ת לקמן פ'⁵⁹), שע"י הוא התחברות האור עם הכלי כו'. וכמו עד"מ שם האדם⁶⁰, דנראה בחוש ששמו הוא חיותו, דכשקוראין לאדם בשמו, אפי' טרוד⁶¹, ה"ה נפנה תיכף לקורא אותו, וידוע שגם בהתעלפות גדולה ר"ל יכולים להחזיר ע"י קריאת השם כו'⁶². אך ג"ז מובן שהשם אינו שכלו, דהיינו נשמתו, דהרי קודם שבאה הנשמה בגוף אינה צריכה לשום שם, וכמ"ש

53) ראה לעיל פרק טו ואילך (ע' לב ואילך).

54) 9: קכב (ע' ורלו).

55) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ס"ע ער.

56) ראה אוה"ת ואתחנן ע' שעט ואילך. סה"מ עטר"ת ע'.

57) ע' עא. תרח"ץ ע' קיב. ע' קיז ואילך.

58) ראה תקו"ז תיקון ע' (קכט, ריש ע"ב).

59) ראה עץ חיים שער יח (שער רפ"ח ניצוץ) פ"ב.

59) 9: רעא (ס"ע ותקמט ואילך).

60) ראה אור תורה להרב המגיד סימן יד. מאמרי אדמו"ר

הזקן פרשיות ח"א ע' רכב. אוה"ת שמות ע' קג.

61) טרוד: אוצ"ל: כשהוא טרוד.

62) ראה גם סה"מ תרצ"ו ע' 79. תרצ"ט ע' 163. תש"א ע'

82. תש"ב ע' 73. ד"ה להבין הקושיא – כתר שם טוב הוספות

סימן תיח.

כל מחלוקת שהיא לשם שמים

בלק"ת ד"ה מי מנה פ"א⁶³, במ"ש⁶⁴ ולאדם לא מצא עזר, דעזר הוא השם, והנשמה קודם התלבשותה בגוף לא הי' לה שם, רק כשמתלבשת בגוף אז צריכה לשם כו', והיינו דהשם הוא שמקשר את הנשמה עם הגוף כו'. וכמו"כ למעלה, ענין השמות הוא לקשר את האור עם הכלי כו'. ובאוא"ס שלפני הצמצום שיש שם התכללות שרשי האורות, נכללו שם ג"כ השמות דהאורות דע"ס כו', וכמ"ש במ"א⁶⁵, דמ"א⁶⁶ הי' הוא ושמו, זהו באוא"ס קודם עלות הרצון, שהוא בחי' שם א' (והיינו כמו שנת"ל פי"ז⁶⁷ דקודם עלות הרצון הוא בחי' ספי' אין קץ בבחי' פשיטות כו'), אבל בעלות הרצון הוא בחי' שמות ל' רבים כו'. ובבחי' השמות שייך לומר דבהצטרף כל השמות יחד מאיר בהם אור עליון יותר, וע"י ההתחלקות מתמעט האור כו'.

קיצור. איך יצדק משל האותיות על שרשי האורות. הענין הוא, דגם באורות יש פנימיות וחיצוניות, ועוד, שהן בחי' שמות, דבעלות הרצון הוא בחי' שמות ל' רבים כו'.

כה) אך י"ל, דכמו המשל הנ"ל באות ב' מת"י ברוך, אפשר יש לבאר הענין ע"פ משל אחר בדומה לזה⁶⁸, ויובן בזה איך שבהתאחדות כולם יש בהם אור עליון כו'. והוא, דהנה עד"מ כל ענין שכלי, הרי יש בו ענינים רבים שבהם מובן הענין שכלי, והיינו מה שהשכל מתחלק לפרטים רבים, וכמשנת"ל פ"ד⁶⁹, שא"א לענין שכלי שלא יהיו בו פרטים כו', שבכל אלו הפרטים מובן השכל כו', ובהם יש פרטים שהם פנימיים יותר מפרטים אחרים שהן בבחי' חיצוניות כו'. והנה, בהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל, הרי א"א להשפיע לו כל הפרטים ביחד, הן מצד המשפיע א"א שיושפע הכל יחד, והן מצד המקבל, כי לא יוכל לקבל הכל ביחד, כ"א משפיע לו כל פרט בפ"ע, עד שנמשכים לו כל הפרטים כו'. והנה, גבי המשפיע, שכבר היו כלולים בשכלו כל הפרטים, הרי כבר ידוע לו הענין שכלי הבא מהפרטים האלו, אבל המקבל, כשידוע לו רק פרט א' או ב' מהם, הרי אינו יודע עדיין את הענין שכלי, ומ"מ, בכל פרט שבו כבר יש חלק מהשכל שיש בשכל המשפיע, לבד השכלי של הענין הזה הפרטי, דהרי הענין הפרטי הוא ענין שכלי פרטי, ומכל הפרטים יחד מובן ענין שכלי, שזהו עצם השכלי המובן מאלו הפרטים, ובכל פרט בפ"ע, הרי לבד השכלי הפרטי של הענין הפרטי הזה, יש בו חלק מעצם השכלי המובן מכל הפרטים, רק שהוא בבחי' מיעוט לגבי כמו שהוא בשכל המשפיע. והמיעוט אפשר להיות בב' אופנים, או שהמקבל אינו יודע ומבין עדיין כלל את עצם השכלי שיבוא מהפרטים, ומ"מ, הגם שהמקבל אינו יודע, מ"מ יש חלק ממנו בכל פרט, או שגם המקבל מבין את עצם השכלי, אבל הוא במיעוט לגבי ידיעת המשפיע, מאחר שאינו יודע את הפרטים, והפרטים הרי המה שמביאים את עצם השכלי, וע"כ, המשפיע שכבר יודע כל הפרטים, ה"ה יודע בטוב ובבירור את השכלי הבא מכל הפרטים האלו, ומאיר אצלו השכל

ל"ט

66) פרקי דר"א פ"ג.

67) ע' לה.

68) ראה סה"מ אעת"ר שם.

69) ע' ח ואילך.

63) בלק סו, ג.

64) בראשית ב, כ.

65) ראה סה"מ צ להצ"צ קנג, א. אוה"ת ואתחנן ע' קכג.

66) סה"מ תרנ"ו ע' שפא. המשך תרס"ו ע' רמז. עת"ר ע' סה.

עטר"ת ע' קצת.

המושג והמובן מהפרטים בגילוי בכל פרט ופרט, משא"כ אצל המקבל, מאחר שאינו יודע עדיין את השכל (רק מקצת ממנו כו'), ממילא ה"ז אצלו בבחי' מיעוט האור כו', והיינו, שידיעתו בהעצם השכלי בכללותו הוא במיעוט, וגם מה שבכל פרט יודע את עצם השכלי שבא מזה, הוא בבחי' מיעוט האור כו' (והא בהא תליא כו'), ומ"מ הרי כל פרט הוא חלק מהענין שכלי כו'. והנה, כאשר יבואו כל הפרטים, הגם שאז יודע גם המקבל את הענין שכלי, ומאיר אצלו הענין בהפרטים, מ"מ, יש בזה הפרש גדול מכמו שהי' בשכל המשפיע קודם ההשפעה, לכמו שהוא אצל המקבל, דהרי גבי המשפיע היו הפרטים בבחי' הדקות והרוחניות בבחי' הפשטה, וע"כ מאיר אצלו דקות הענין ואור רב בהפרטים, משא"כ גבי המקבל, שהפרטים אצלו בבחי' הלבשה בלבושי השגה, ע"כ גם כשמקבל כל הפרטים, ומאיר אצלו הענין בהם, אין זה בבחי' דקות ובריבוי אור כ"כ כו'. ואין הכוונה כאן על עומק ופנימיות השכל, כ"א על השכל המושג ומובן בהענין, שאצל המשפיע מאיר בהפרטים ריבוי אור ובעילוי המדרי', ואצל המקבל אין האור בריבוי ובעילוי כ"כ כמו אצל המשפיע כו'. והדוגמא מזה י"ל בענין הע"ס, דהנה, יש כוונה פנימיות במאציל עליון ב"ה בענין האצ"י בכלל, ומה שנאצלו ע"ס דוקא עשר ולא תשע ולא י"א⁷⁰, שע"י אצ"י הע"ס דוקא באה הכוונה הזאת כו'. ועמ"ש מזה בפרד"ס שער טעם האצ"י, ובשער שם בן ד' פ"א. ובע"ח שער הכללים⁷¹ כ' כדי להטיב לברואיו ויכירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה להדבק בו ית' כו', ובשער עגו"י⁷² כ' להוציא לאור פעולותיו ושמותיו כו', וכמ"ש מזה במ"א⁷³. וקודם שנאצלו ונתגלו הע"ס, היו כלולים באו"א"ס המאציל, והן הע"ס הגנוזות, שהן שרשי האורות הכלולים בא"ס ב"ה כמו שנת"ל⁷⁴, ויש בהם כוונת המאציל עליון ב"ה בענין הע"ס כו'. וכבר נת"ל⁷⁵, שהע"ס כמו שהן בא"ס ב"ה ה"ה בתכלית הפשיטות, והן כולם כלולים יחד, ומאיר בהם כוונת המאציל בגילוי ממש בבחי' אור נעלה ומופלא כו' (וכמו שנת"ל במשל, דגבי המשפיע, שכלולים בשכלו כל הפרטים, מאיר אצלו הענין שכלי בגילוי ממש בהפרטים כו', ובפרט כמו שהפרטים הם בבחי' התאחדות והתערבות יחד כו'), וע"י הצמצום, כשנמשכה ספי' א' בפ"ע, הרי אין בזה עדיין שלימות הכוונה שבהע"ס, ומ"מ, יש בה חלק מזה, רק שהוא בבחי' מיעוט האור כו', וכאשר נאצלו כל הע"ס, ויש בהם שלימות הכוונה מכוונת המאציל ב"ה באצ"י הע"ס כו', מ"מ, הוא בבחי' מיעוט האור לגבי כמו שהיו בבחי' פשיטות ממש כשהיו כלולים בא"ס ב"ה, דהרי בהאצילות וההתגלות נעשו בבחי' מציאות ניכרת עכ"פ כו'.

המובן מהמשל דאות ב' הוא מיעוט האור הפרטי של הספי' בפרט. והמובן מהמשל דהפרטי' שבשכל הוא המיעוט בכוונת המאציל בענין אצילות הספי', והכל הוא בבחי' או"פ כו'. וענין הבנת השכל מחלק א', י"ל דמאופן אצ"י ספירת החכ' כבר נודע מ' הכוונה בענין הספי' שיהי' בחי' או"פ, בגין דישתמודעון בי' כו'⁷⁶. גם כמשי"ת לקמן⁷⁷, דמאצ"י חו"ב הוא שיהי' השגת אלקות בעולם, ואצ"י המדות הוא שיהי' הרגישות אלקות

(74) פרק טו ואילך (ע' לב ואילך).

(75) פרק יט ואילך (ע' לט ואילך).

(76) זח"ב מב, ב.

(77) פרק מזו (ע' ופב).

(70) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(71) פ"א בתחילתו.

(72) = עגולים ויושר (ענף א"ב).

(73) ראה המשך תרס"ו ע' ו ואילך.

כו'. ועמ"ש בהבי' דוהניף⁷⁸, דבהתכללות הספי' מאיר בהם בחי' אוא"ס שלימותא דכולהו כו', י"ל דהיינו שיהי' בהם הגילוי כמו שהוא בשרשי האורות כו'.

וע"פ הנ"ל יובן המשנה דכל מחלוקת שהיא לש"ש. דהנה ידוע⁷⁹ שיש ב' מיני התחלקות, הא' התחלקות שהיא סיבת ההתכללות, והיינו בהתחלקות הספי' במדרי' פרטיות, שזהו סיבה להתכללות הספי', וכמשנת⁸⁰ שבאם הי' ההתגלות שלהם כמו שהן בשרשן, לא הי' ענין ההשתל' וההתכללות כו', רק ע"י הצמצום בהע"ס, שנמשכו ספי' פרטיות ובבחי' מיעוט האור, ה"ה משתלשלים זמ"ז, ויש בהם התכללות כו'. וז"ע מחלוקת שהיא לשם שמים, דהיינו כפי אמיתית הכוונה, להיות בחי' ההתכללות כו'. וגם פי' לשם שמים⁸¹, דשם הוא בחי' מל', ושמים בחי' ז"א, כנודע, ובכדי שיהי' בחי' משפיע ומקבל, והיינו דז"א הוא בחי' משפיע ומל' בחי' מקבל, זהו דוקא ע"י התחלקות הספי' במדרי' פרטיות כו'. וההתחלקות הב' הוא, שההתחלקות היא סיבת הפירוד, והוא כמו ההתחלקות דספי' דתהו, שנמשכו כמו שהן בשרשן בבחי' ריבוי אור, ונמשכו להיות בבחי' מציאות דבר, שע"ז נעשה הפירוד בבחי' ענפין מתפרדין⁷⁹, שא"א להיות ההתכללות, ואדרבה, אינם סובלים זא"ז כו'. וזהו מחלוקת שאינה לש"ש, שאין זה כפי הכוונה, וע"ז נעשה הפירוד בין שם לשמים כו'. וזהו כל מחלוקת שהיא לש"ש סופה להתקיים, שיהי' בבחי' קיום, מאחר שזהו תכלית הכוונה כו', וגם, שע"י התכללות מאיר גילוי אור עליון יותר, שז"ע הקיום, ע"י הגילוי דעצמות אוא"ס ב"ה. אבל מחלוקת שאינה לש"ש, אין סופה להתקיים, מאחר שזהו היפך הכוונה, וגם, מחמת הפירוד בהכרח שיתבטל, וכמו בתהו כו'. ואו' איזה הוא, מחלוקת הלל ושמאי, שזהו מחלוקת שע"פ התורה, שהיא בחי' התחלקות דתיקון כו'. וגם ענין מחלוקת דהלל ושמאי הכל הוא בבחי' היחוד דז"א ומל', רק המחלוקת היא אם היחוד הוא בדרך מלמטלמ"ע, שז"ע שמאי, מל'⁸² השם אורחותיו, או בדרך מלמעלמ"ט, שזה"ע הלל, בחי' חסד כו'. ומחלוקת זו סופה להתקיים, שע"ז נעשה היחוד דז"א ומל' (וכן התכללות הע"ס בכלל כו'), שזהו עיקר המכוון כו'.⁸³ וגם להוי כדין וכדין כו'⁸⁴, שלעתיד יהיו ב' המדרי', וכמ"ש בלק"ת ד"ה ושמתי כדכד⁸⁵. ומחלוקת שאינה לש"ש היא מחלוקת קרח ועדתו, שכל כוונתו הי' להפריד בין שם לשמים כו', וזהו שנק'⁸⁶ אנשי שם, ע"ד⁸⁷ ונעשה לנו שם⁸⁸ שנא' בדור הפלגה, שרצו להפריד בין ז"א ומל' כו'. ואין סופה להתקיים, להיות שזהו היפך הכוונה כו', וגם, כי לא ידח ממנו נדח כו'.⁸⁹ ובהכרח להתברר כו'. וזהו שבמחלוקת שלשם שמים נא' ב' צדדים, הלל ושמאי, שזהו ב' אופנים בענין היחוד כו', אבל במחלוקת שאינה לש"ש נא' רק קרח ועדתו, שרצו

78 לקו"ת אמור לו, סע"ד ואילך.

79 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' סט ואילך. תורת חיים נח ע, ב ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' רכט ואילך. אעת"ר ע' קכב.

80 פרק כב ואילך (ע' מו ואילך).

81 בהבא לקמן – ראה אוה"ת קרח ע' תשד. ד"ה כל מחלוקת שבהערות 3-4 (סה"מ תרל"ב ע' שעו ואילך. סה"מ ליקוט ח"ב ע' טו ואילך. אעת"ר ס"ע קל ואילך. תרע"ח ע' שנת ואילך).

82 מו"ק ה, סע"א. וש"נ. וראה לקו"ת שה"ש מח, ג.

83 ראה גם סה"מ תרנ"ז ס"ע רפב.

84 ב"ב עה, א.

85 לקו"ת פ' ראה כו, א.

86 קרח טז, ב.

87 ראה אוה"ת שם ע' תש. מקומות שצויינו בהערה 81.

88 נח יא, ד.

89 ע"פ שמואל-ב יד, יד.

להפריד כו', וע"כ אין סופה להתקיים כו', אבל מחלוקת שלשם שמים סופה להתקיים, שזהו תכלית הכוונה כו'.

קיצור. י"ל עוד משל, כמו ענין שכלי שמוכן בריבוי פרטים דוקא, והמשפיע שיודע את כל הפרטים, יודע את השכלי, ובהתגלות אל המקבל, הרי כל פרט בפ"ע, שבכ"א יש חלק, ועצם השכלי הוא בבחי' מיעוט האור, אפילו אם המקבל מבין קצת את השכלי, וגם כשנתגלו כל הפרטים, הרי אצל המשפיע בעצמות שכלו מאיר אור רב, לפי אופן דקות הענינים, משא"כ אצל המקבל. והדוגמא מזה למעלה, דכוונת המאציל בענין הספי' (ודוקא בע"ס, שאינם רק מצד הגילוי כו', וכמשי"ת), הנה בשרשי האורות שהן בפשיטות ובאחדות, מאיר אור נעלה ומופלא, וכשנתגלה רק ספי' פרטית, ה"ז בבחי' מיעוט האור, וגם כשנאצלו כולם ה"ז בבחי' מיעוט. ובזה ית' המשנה דכל מחלוקת שהיא לש"ש, כי התחלקות הנ"ל היא סיבת ההתכללות כו'.

בס"ד. ש"פ חקת, תער"ב

וידבר ¹ ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר ². וצ"ל ³ מה"ע אשר צוה ה', דלכאו' הול"ל אשר אנכי מצוה, שהרי כבר נא' וידבר ה', ומהו עוד אשר צוה ה' כו'. גם צ"ל ⁴ מה שפרה אדומה חלוקה מכל הקרבנות, שכולם מעשיהם בפנים דוקא, ופרה אדומה מעשי' דוקא בחוץ ⁵, רק שהזאת הדם צ"ל נוכח פני אוהל מועד ⁶. גם ⁷ מפני מה כל מעשי' דוקא ע"י אלעזר הכהן כו' ⁸. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל ⁹, דהע"ס הגלויים הנמשכים מהע"ס הגנוזות במאצילן, דהיינו שרשי האורות הכלולים באוא"ס שלפני הצמצום, המשכתם הוא ע"י הצמצום. ונת' ⁹ ענין ¹⁰ הצמצום הזה הוא, דבאוא"ס שלפני הצמצום, הרי כל הע"ס הן בבחי' התאחדות והתערבות, והיו אז במדרי' גבוה ונעלה ביותר בעצם, שלא היו בבחי' מהות ומציאות ניכרת לעצמן, וגם בהתאחדות ה' מאיר בהם אור נעלה שלמעלה מהאורות עצמן כו'. וענין הצמצום הוא שנמשכה ספירה פרטיות כמו ספי' החכ' בפ"ע, שע"י ירדה ממדרי', שנעשית בבחי' מציאות ניכרת (שזהו בחי' מיעוט והעלם האור בעצמה כו'), וגם שנתמעט האור הנעלה שהי' בה בהתאחדות כולם כו'. ונת' ¹¹ המשל מתי' ברוך, שיש בו השכלה, וכשמפרידין אות אחת, עם היות שזהו אותו האות ממש, מ"מ, הרי אין בו ההשכלה כו'. ונת' ¹² עוד משל, כמו ענין שכלי שבא בריבוי פרטים, הרי פרט ¹³ הוא שכל פרטי, ומכל הפרטים יחד מובן הענין השכלי שמתבאר ומובן מהפרטים האלו, ובהשפעה בא כל ענין פרטי בפ"ע, דלבד זאת שאותו הענין כמו שבא בהשפעה והתגלות אינו כמו שהוא אצל המשפיע, הנה מה שיש בו מהענין השכלי המתבאר ומובן מכל הענינים הוא בבחי' מיעוט לבד בכל ענין פרטי, אף שנמצא בו גם כמו שהוא ענין פרטי בפ"ע כו', וגם לאחר שהמקבל יודע כל הפרטי, אין הענין מאיר אצלו בגילוי ממש כמו אצל המשפיע כו'.

כו) והנה ¹⁴ בסש"ב ח"ב פי"ב ¹⁵ כ' וז"ל, כי כל אות הוא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי, וכשנצטרפו אותיות הרבה להיות תיבה, אזי מלבד ריבוי מיני כחות וחיות כו', עוד זאת העולה על כולנה, המשכת כח עליון וחיות כללית הכוללת ושקולה כנגד

-
<p>(6) חוקת שם, ד.
 (7) ראה סה"מ תרל"ג ותרמ"ב שם.
 (8) שם, ג"ד.
 (9) פרק כב ואילך (ע' מז ואילך).
 (10) ענין: אוצ"ל: שענין.
 (11) פרק כג ואילך (ס"ע מז ואילך).
 (12) פרק כה (ע' נ ואילך).
 (13) פרט: אוצ"ל: כל פרט.
 (14) בהבא לקמן – ראה ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום שבהערה 1 (אוה"ת ענינים ע' שלב ואילך). וראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רמג ואילך. אעת"ר ס"ע לח ואילך.
 (15) פט, סע"א.</p> | <p>(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין בתוס' ביאור ענין הצמצום (אוה"ת ענינים ע' שלב ואילך). ד"ה אור א"ס ב"ה (אוה"ת שם ע' קג ואילך) – כנסמן לקמן בהערות. התחלת וסיום המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה וידבר גו' זאת חוקת תרל"ג. תרמ"ב (סה"מ תרל"ג ח"א ע' קעה ואילך. תרמ"ב ע' קצח ואילך).
 (2) חוקת ט, א"ב.
 (3) ראה לקו"ת ר"פ חוקת (נו, א). סה"מ תרל"ג ותרמ"ב שם.
 (4) אוה"ת חוקת ע' 14 ואילך (בהוצאת קה"ת, תשנ"ח). סה"מ תרל"ג ותרמ"ב שם.
 (5) חוקת שם, ג ובפרש"י. יומא סח, א. רמב"ם הל' פרה אדומה רפ"ג.</p> |
|---|---|

כל מיני הכחות והחיות פרטית של האותיות ועולה על גביהן, והיא מחברתן ומצרפתן יחד כו' עכ"ל. והנה, מ"ש דכל אות הוא המשכת חיות מיוחד, נראה, שאין הכוונה רק על החיות דהאות עצמו, דלמעלה הוא החיות דהכלים עצמן, לבד האור המתלבש בתוכן כו', כ"א שבכלל זה הוא גם האור המתלבש בהאותיות כו'. כן משמע בהג"ה שם¹⁶. ומ"ש דהעולה על כולנה הוא המשכת כח עליון וחיות כללי המחבר ומצרף כל האותיות, נראה, שאין זה מהאור השכל המתלבש בהאותיות, כ"א מלמעלה ממנו כו' (ואפשר בכלל זה גם האור המתלבש, אמנם נראה ברור שאין הכוונה על האור הזה לבד, כ"א על אור עליון ומובדל כו'), שהרי כל אור שכל שמתלבש באותיות, הרי אינו מוכרח שיהי' באותיות אלו דוקא, ויכול להיות גם באותיות אחרים, וכמו אדון עולם¹⁷, שהו"ע השליטה והממשלה, הרי הענין הזה יכול לבוא גם באותיות אחרים, כמו מלך העולם כו'. וא"כ, לא מצד השכל עצמו הוצרך להיות מלובש באותיות אלו דוקא. וכמו שאנו רואים שני חכמים אומרים סברא אחת, וכמו¹⁸ תוס' ורא"ש ור"ן שאומרים סברא א', וכאו"א אומר אותה באותיות אחרים, הרי שמצד השכל אינו מוכרח שיהי' דוקא באותיות אלו, רק מצד כח המצרף, שהוא מצרף ומחבר האותיות ומלביש בהם את השכל כו', שזהו כח עליון יותר מגוף השכל המלובש בהאותיות כו'. ולכן, התינוק, הגם שיש לו מעט השגה כפי ערכו, מ"מ, לא ילביש באותיות גם השכל הקטן המושג בדעתו, מפני שאין לו אותיות וצירופים במה להלביש ולהביא את השכל כו', והיינו מפני שאין לו התגלות הכח העליון המצרף, שזה בא במשך השנים כו', דכח המצרף הוא כח החכ' (והאור המתלבש הוא מבינה, כמ"ש במ"א¹⁹), וזה בא בימי הגדלות דוקא, וכמו ולמכור בנכסי אביו עד שיהי' בן עשרים²⁰, שאז שלימות בחי' המוחין דאבא כו', וכמ"ש בלק"ת פ' במדבר ד"ה מבן עשרים שנה²¹ (עמ"ש לקמן פ' קמ"ו²², דהצטרפות האותיות הוא ע"י מוחין דיניקה. אך המתבאר שם הוא, שכאשר השכל הוא בבחי' או"פ, יכול להגביל את השכל בצירופי אותיות, משא"כ כשהשכל אצלו בבחי' מקיף, ונק' זה חכ' שבדיבור, היינו שלימות השכל המביא לידי דיבור. וענין צירוף המבואר כאן הוא, מה שמגלה ומביא את הענין באותיות וצירופים אלו דוקא, ולא בצירופים אחרים, שזהו דוקא מבחי' מוחין דאבא שלמעלה מהשגה כו', ומבחי' יחידה שבנפש כו'). וכן גם בגדול, כמו בהשפעת השכל מהרב אל התלמיד, הנה ודאי לא יכול להשפיע לו השכל כמו שהוא אצלו, בצירופי אותיות שלו, מפני שהתלמיד קטן שכלו מלקבל השכל הגדול כמו שהוא אצל הרב, וע"כ יוצרך להלביש ולצמצם את השכל בצירופי אותיות אחרים לפ"ע שכל התלמיד, וכמו שנראה בחוש, שבכל השפעת שכל לזולתו יוצרך לשנות הצירופי אותיות מכמו שהוא משיג בדעתו לעצמו, שזה כח נעלה יותר מהמצאת והשגת השכל לעצמו כו'. וזהו הסיבה שלא כל מי שמשיג שכל

18) ראה לקו"ת פ' ראה כד, ד. סה"מ תרצ"ב ע' לה. ה"ש"ת ע' 36.

19) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"א ע' ג ואילך.

20) ב"ב קנו, א.

21) ב, א.

22) ע' רפג ואילך.

16) וז"ל: ולפי שכל אות ואות מ"כ"ב אותיות התורה היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי שאינו נמשך באות אחרת לכך גם תמונתו בכתב כל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור המשכה והתגלות האור והחיו' והכח הנגלה ונמשך באות זו איך הוא נמשך ונתגלה ממדותיו של הקב"ה ורצונו וחכמתו וכו'.

17) נוסח תפלת השחר.

לעצמו יכול להשפיע אל הזולת, דגם שממציא את הענין שכלי ומשיגו לעצמו, מ"מ, להשפיע אל הזולת אינו יכול, מפני שאינו מוצא אותיות וצירופים במה להביא את השכל אל הזולת כו'. והיינו להיות כי הצירופי אותיות באים מן הכח ההיולי דשכל, שהוא הפנימיות שלמעלה מהמצאת והשהגת השכל כו', ובשרשו הוא מעצמות הנפש כו', דכשם שהאותיות עצמן אין מקורן והתהוותם מהאור שכל המושג, כ"א ממקור השכל כנודע, כמו"כ הצירופי אותיות הן ג"כ ממקור השכל, ושרשן מבחי' יחידה שבנפש, שמשם שרש האותיות, ומשם כח הצירוף לצרף ולחבר אותיות כו'. הרי דבצירוף האותיות בתיבה א', הנה לבד האור שכל המלוכש בהתיבה, יש בזה עוד אור עליון שלמעלה הרבה מהשכל המושג כו' (וי"ל דכח עליון הוא כח נעלם, והוא העצמי של האו"פ כמו שהוא בשרשו ומקורו, וחיות כללי הוא אור מתגלה, והוא בחי' או"מ כו', וי"ל שזהו בחי' יחידה וחי' כו').

מוג

קיצור. הנה מ"ש בסש"ב דבכל תיבה יש כח עליון וחיות כללי העולה על כולנה כו' והיא מחברתן ומצרפתן, זהו למעלה מהאור שכל המושג המלוכש בהתיבה, דכח המצרף הוא מחכ' ושרשו מעצם הנפש כו'.

(כז) וי"ל הדוגמא מזה בע"ס הגנוזות הכלולים באוא"ס לפני הצמצום, שהיו בבחי' אחדות, דאז הי' בהם גילוי אור כו', כמשנת"ל פכ"ג וכ"ה²³, הנה לבד האור שהי' בהם בבחי' אור פנימי כו' (שזהו הכוונה העליונה שיש באצי' הע"ס, ובמה שהן עשר דוקא כו', וכמשנת"ל פכ"ה²⁴), עוד זאת הי' בהם בחי' האור כללי העולה על כולנה כו', די"ל שהי' מאיר עליהם בגילוי האור שבבחי' אוא"ס שהוא בבחי' בל"ג ממש כו', וע"י הצמצום להיות נמשך ספי' אחת לבדה, הנה לבד בחי' מיעוט דהאו"פ, עוד זאת הי' בחי' הסתלקות והתעלמות האור העולה על כולנה כו'. והנה, במשל דתי' ברוך הנ"ל²⁵, כשמפרידין אות א' מהתיבה, הרי מסתלק ממילא האור העולה על כולם ג"כ, ולמעלה הן ב' צמצומים, הא', צמצום הא"ס, והוא שהאור שבבחי' א"ס נסתלק ונתעלם שנכלל בעצמותו כו', והב', הצמצום בשרש ומקור הקו להיות נמשך ספי' אחת לבד, לא בהתערבות כולם יחד כו'. וי"ל, דכשהי' מאיר האור הבלי גבול ממש, היו הע"ס הגנוזות בטלים לגמרי כביטול זיו השמש בשמש כו', כמשנת"ל פי"ח²⁶, וע"כ הי' תחלה הצמצום בבחי' 27²⁷ התעלמות האור הבל"ג, ואח"כ הצמצום בהע"ס הגנוזות כו'.

והענין הוא (עמ"ש בלק"ת בהבי' הב' דשחורה אני ספ"א²⁸), דהנה נת"ל פט"ז²⁹, דע"ס הגנוזות הן בבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו', והא"ס הבל"ג זהו מה שלמעלה מעלות הרצון, ושם הן ספי' עד אין קץ כו', ונת' שם שזהו שרש ומקור דסוכ"ע וממכ"ע הכלולים באוא"ס ב"ה, וכמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו³⁰. והנה, האור דממכ"ע ה"ה נמשך מבחי' אור הסובב, ולפי המבו' כאן צ"ל דאין זה מבחי'

27 בחי': אוצ"ל: בבחי'.

28 שה"ש ח, א ואילך.

29 ע' לד.

30 ע' רמז. ע' רנא ואילך. ע' תקפג.

23 ע' מח ואילך. ע' נ ואילך.

24 ע' נא.

25 פרק כג ואילך (ס"ע מז ואילך).

26 ע' לח.

אור הסובב ממש (היינו בחי' חיצוניות דהאור הבל"ג כו'), כ"א שכלול בהאור הסובב כו', אבל מ"מ ה"ה בבחי' התכללות ובבחי' התאחדות ממש באוא"ס ב"ה. וכמ"ש במ"א³¹ בענין הציצית שהן מין כנף³², דעם היות שאינן מהכנף ממש, דהכנף הוא מהטלית, שזהו בחי' לבוש מל', בחי' סוכ"ע כו', והל"ב חוטיין דציצית שהן ל"ב נתי' חכ'³³, דבשרשן הן הע"ס הגנוזות, שרש בחי' ממכ"ע, אינן מהכנף ממש שהוא בחי' אוא"ס הבל"ג כו', מ"מ, ה"ה קשורין ומיוחדי' בהכנף, והן מין כנף כו' (והיינו שאין זה כמו שרשי הכלים הכלולים באוא"ס, דעם היות שזהו ג"כ א"ס ממש, ה"ה בחי' אותיות לבד כו', אבל שרשי האורות ה"ה בחי' אורות כו'. וי"ל דכמו באצי' בבחי' או"כ, אומר בת"ז³⁴ איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד, שנא' ב"פ חד, ומבו' בכ"מ³⁵ שאינו דומה היחוד דכלים להיחוד דאורות, דיחוד הכלים עם האורות הוא כמו שני דברים המתייחדים, אבל יחוד האורות במאציל עליון הוא בבחי' יחוד ודביקות ממש, עד שהאור הוא מעין המאור כו'. וכמו"כ י"ל בשרשן ומקורן באוא"ס שלפני הצמצום, דהע"ס שהן שרש ממכ"ע, ה"ה קשורין ומיוחדים באור הסוכ"ע, וה"ז מעין המאור, דהגם שזהו בחי' אור פנימי, מ"מ, ה"ז מעין המאור, שזה"ע **מד** מין כנף כו'). וי"ל שזהו נחשב בחי' האחרונה שבאוא"ס, וכמ"ש בע"ח ש"מ³⁶ בענין עתיק, שזהו בחי' היותר תחתונה ושפלה שבא"ס (וכבר נת'ל פט"ו³⁷ דהע"ס הגנוזות הן בחי' עתיק דא"ק כו'), דלכאורה אינו מובן, מה שייך לומר בחי' אחרונה בדבר שאין בו ראש וסוף, וכמ"ש בע"ח בתחלתו³⁸ דבאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל לא הי' בו ראש וסוף ומעומ"ט כו', וא"כ מה שייך בזה בחי' אחרונה כו'. ומבו' בלק"ת בהבי' דשחורה אני³⁸, דהיינו בחי' או"ר הא"ס, דלהיותו בחי' אור וזיו בלבד, ה"ז בחי' אחרונה כו'. ושם, דמ"ש בע"ח³⁶ בחי' היותר אחרונה, אין הכוונה על כללות האור, כ"א שמבחי' האחרונה שבהאור נמשך להיות עתיק כו', די"ל שזהו בחי' ע"ס הגנוזות, שהו"ע התכללות בחי' ממכ"ע שבאוא"ס הסוכ"ע, ה"ז בחי' היותר אחרונה שבאוא"ס כו', דענין התכללות הזאת הוא מה שהאוא"ס הבלי גבול שיער בעצמו ההמשכה שבבחי' גבול כו' (עמשנת"ל פט"ז³⁹ צור שבו שרשי ההוויות כו'), דהשערה זו היא בחי' היותר אחרונה שבאוא"ס כו' (והיינו בחי' עלות הרצון, שז"ע השערה הנ"ל, שבאוא"ס הבל"ג ה"ז בחי' האחרונה שבאוא"ס כו'). וי"ל שזהו ג"כ הכוונה בלק"ת שם בהמשל ונמשל דסש"ב פנ"א⁴⁰ בענין כחות הנפש, שאינן עצמות הנפש, אלא תרי"ג מיני כחות וחיות כלולים בה כו', והן מתלבשים במוח, וע"י המוח נמשך לכל האברים כו'. דהנמשל דכחות הכלולים בנפש הו"ע הע"ס הגנוזות, בחי' עתיק דא"ק, הכלולים באוא"ס הבל"ג, דענין ההתכללות הו"ע ההשערה הנ"ל, ומזה נמשך הקו שמתלבש בבחי' אריך דכללות העולמות, דהיינו בחי' א"ק כו'. ונמצא דבחי' הע"ס הכלולים באוא"ס זהו בחי' האחרונה שבאוא"ס כו'. וי"ל שזהו בחי' מל' דא"ס בכלל

(31) ראה אוה"ת ענינים ע' רפה.

(32) ראה מנחות לח, א ואילך. שו"ע אדה"ז או"ח ס"ט ס"א. וראה לקו"ת שבהערה הבאה.

(33) ראה זח"ג שא, א. בחיי שלח טו, לת. לקו"ת קרח נב, ב. שם, ד.

(34) בהקדמה (ג, סע"ב).

(35) ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' שמו ואילך. תרנ"ג ע' רכו ואילך. לקמן פרק קנג ואילך (ע' ושא ואילך). סה"מ תרצ"ב ע'

קכו ואילך.

(36) שמו"א: = שער מא. – בעץ חיים דפוס שקלאור, תקס"ו הוא בשער מא פ"ג. בדפוסים שלפנינו: שער מב פ"א.

(37) ע' לב ואילך.

(38) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(39) צור: אוצ"ל: בענין צור.

(40) בלקו"ת שם, ב: ועיין בסש"ב פנ"א, שהמשל ונמשל הנזכר שם יובן כאן בדרך נפלאה יותר לאין קץ.

כו'. והגם דבאוא"ס הבל"ג אינו שייך ע"ס, כ"א ספי' עד אין קץ כו', הענין הוא, דהנה נת"ל פט"ז⁴¹, דספי' אין קץ היינו שהן בבחי' בלי גבול, אמנם השערת ההמשכה שבבחי' גבול י"ל שזהו בחי' המל' שבא"ס הבל"ג כו' (עמשי"ת לקמן פ'⁴² ומשם יובן כאן). (וביאור הענין י"ל עפ"מ"ש במ"א⁴³ שהמל' נק' רגל, לפי שבה וע"י ההמשכה מעולם העליון לעולם התחתון, דהיינו ההמשכה ממהות למהות, וכמו מאצי' לבי"ע כו', דכמו"כ י"ל באוא"ס שלפני הצמצום, דההשערה להיות ההמשכה שבבחי' גבול זהו בחי' מל' כו').

קיצור. והדוגמא מזה למעלה, דקודם הצמצום הי' אור הא"ס מאיר בגילוי על הע"ס הגנוזות, והצמצום הי' בב' ענינים, סילוק אור הא"ס, ושיהי' אצילות ספירה אחת פרטיות. דהנה, שרשי האורות הן מעין בחי' אור הא"ס, והו"ע מין הכנף, וי"ל שזהו בחי' האחרונה שבהאור, כי ענין התכללותם באוא"ס הוא שהאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו להאיר בבחי' גבול, והשערה זו היא בחי' מל', והי' הכל כלול באור הא"ס כו'.

מזה (כח) **והנה**⁴⁴ הצמצום שהי' באוא"ס הוא שנתעלם האור שבבחי' א"ס, ונשאר רק בחי' השערה הנ"ל, דהיינו התכללות הע"ס הגנוזות, שזהו בחי' היותר האחרונה שבאוא"ס, והיא בחי' נקודה לבד לגבי האוא"ס הבל"ג, והיא בחי' מל' שבא"ס כו'. אמנם הנקודה הראשונה שהתחיל להתגלות לאחר הצמצום, והיינו בחי' הראשונה שבע"ס, היא בחי' החכ' כו' (וזהו צמצום הב', להיות החכ' בחי' ספי' פרטיות בפ"ע כו'). דנקודה זו יש בה ב' צמצומים, צמצום הא' הוא, שאור א"ס ב"ה צמצם כל אורותיו, והאציל רק מבחי' תחתונה שבאור כו' (והיא בחי' השערה הנ"ל), שזהו מ"ש⁴⁵ כולם בחכ' עשית, כי גם חכ' היא בחי' עשי' אצלו ית"א⁴⁶, הבלתי בעל גבול ותכלית (דהיינו שגם לגבי האור והזיו היא בחי' עשי'), לפי שנאצלה מבחי' היותר תחתונה שנק' עשי' עד"מ כו' (והיא בחי' מל' שבא"ס כנ"ל). וצמצום הב' הוא, שבהע"ס הגנוזות הכל קשור בבחי' התאחדות, וא"כ הרי בחי' החכ' היתה כלולה עם שאר הספי', שהיתה בעצם במדרי' גבוה ונעלית, דהיינו לא בבחי' מציאות ניכרת, והי' בה גילוי האור הנעלה שבהצטרפות דכל הספי' יחד (כמו עד"מ אור השכל המלוכש בהתיבה, והו"ע גילוי הכוונה העליונה שבע"ס כו'), וכאשר האציל החכ', נאצלה ספי' החכ' לבדה כו'. אך צמצום הא' הוא בבחי' סילוק והתעלמות האור, וצמצום הב' הוא בבחי' מיעוט לבד כו'.

ולפי"ז מובן איך שהקו לגבי שרשו ומקורו הוא בבחי' גילוי ההעלם, דהגם שההמשכה הוא ע"י הצמצום, מ"מ, להיות שהצמצום אינו בבחי' סילוק האור, כ"א מה שהספי' נתחלקו להיות ספירות מיוחדות, והחכ' בעצם ה"ה בחי' החכ' שבא"ס (ויש בה מהאור הראשון כו', וכמובן מהמשל דפרטי השכליים שנת"ל פכ"ה⁴⁷), רק שהיא בבחי' מיעוט האור, א"כ ה"ז בחי' גילוי ההעלם לבד כו'. ולגבי האוא"ס הבל"ג, והוא האור העולה על

ע' לו ואילך.

(41) 99: אוצ"ל פי"ז (ע' לה).

(45) תהלים קד, כד.

(42) 9: ד"ה ויהי הענון העת"ר (ח"ב ע' ותתקלח ואילך).

(46) ראה תניא פ"ב בהגהה. לקו"ת תזריע כא, רע"א.

(43) ראה לעיל פרק ה (ע' יב). וש"נ.

(47) ע' נ ואילך.

(44) בהבא לקמן – ראה ד"ה אור א"ס ב"ה שבהערה 1

(אוה"ת ענינים ע' קג ואילך). וראה סה"מ עת"ר ע' סו. אעת"ר

כולנה, החכ' (וכן כל הספי') היא באין ערוך, שהרי נק' שרש ומקור הגבול לגבי מדרי' זו, כמשנת"ל פט"ו⁴⁸, וגם, שהצמצום הי' בבחי' סילוק האור, שנשאר רק רושם בלבד כו' (ר"ל שהאוא"ס הבל"ג, שזהו האור העולה על כולנה, על שרשי האורות כנ"ל, הנה גם כשנסתלק האור ע"י הצמצום, נשאר רושם ממנו בשרשי האורות, שהרי דבר שבקדושה אינו נעקר ממקומו לגמרי כו' כנודע⁵⁰, אבל הוא בחי' רושם בלבד כו'). וי"ל שהרושם הנשאר זהו בחי' אוא"ס ששורה בחכ', וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה⁵¹, שהחכ' נק' אמת, משום שבו שורה אוא"ס, היינו בחי' הרושם דאור א"ס הבל"ג כו' (ועמשיית"ל פ"52). ועמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח פ"ב⁵³, דבכח' מתלבש האור השובב בבחי' פנימי, ושהו"ע המשל שבמדרש⁵⁴ ממראות גדולות ומראות קטנות כו' יעו"ש, מ"מ י"ל שזהו רק בחי' רושם מהאוא"ס הבל"ג, שהרי מ"מ ה"ז מין כנף, ולא כנף ממש כו', רק להיותו רושם הא"ס הבל"ג, ה"ז ג"כ בבחי' ריבוי אור ובבחי' בל"ג כו' (ואין זה כענין הרשימו, שהיא רושם הא"ס הבל"ג גבול, דמבו' במ"א⁵⁵ שזהו רושם האור שנשאר בהאותיות כו', דשם, להיות שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס, ע"כ רושם האור הוא בבחינת העלם בהאותיות, וגם בא בחי' כח גבולי כו', וכמ"ש במ"א⁵⁶, אבל בשרשי האורות ה"ז בבחי' גילוי כו'). ולפי"ז יש לבאר גם לשטה זו מ"ש במ"א⁵⁷ בענין הקו שיש בו ב' הפכים, שהוא קו המדה, וגם מקשר ומייחד ועושה התכללות בהספי' כו' (דלפמ"ש במ"א⁵⁸ שהקו שרשו מהאוא"ס הבל"ג, רק שנמדד ע"י הרשימו, ה"ז מובן בפשיטות, דמאחר שבעצם הוא בל"ג, ע"כ הוא מקשר ומייחד, והמדידה היא מצד הרשימו כו', אך לפי המבו' כאן⁵⁹ י"ל), דעם היות שגם בשרשו יש ע"ס, דמשו"ז הוא בבחי' קו המודד באופן האורות הגלויים בע"ס כו', וכמשיית"ל בעזה"י, מ"מ, ה"ה מקשר ומייחד כל הספי' ע"י הרושם שבו מאור הא"ס הבל"ג העולה על כולם, דגם הרושם הוא בבחי' א"ס כו', ומ"מ, ה"ז רושם לבד כו'. אבל הקו לגבי שרשו ומקורו הוא בבחי' גילוי ההעלם כו'.

מו וע"פ הנ"ל יובן⁶⁰ מ"ש וידבר ה' כו' זאת חקת התורה אשר צוה ה' כו'. דהנה כתיב⁶¹ ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה, וארז"ל⁶² לעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה מל"ת, ובמד"ר א"י⁶³ שקאי על עבודת הקרבנות, והיינו שע"י ממשיכים תוס' אורות בג"ע.

שם ע' קסב ואילך. שער היחוד פט"ו (קכ, ב). סה"מ עת"ר ע' סא. וש"נ.

(58) ראה המשך תרס"ו ע' רטו ואילך. ע' רנח ואילך. לעיל פרק יח (ע' לח).

(59) ראה לעיל פרק טו ואילך (ע' לב ואילך). פרק יח (ס"ע לח ואילך).

(60) בהבא לקמן – ראה ד"ה וידבר גו' זאת חוקת שבהערה 1.

(61) בראשית ב, טו.

(62) ראה תיב"ע עה"פ. זהר ח"א כו, א. ח"ב קסה, ב. תקו"ז תכ"א (סב, א). תנ"ה (פח, ב). ילקוט ראובני עה"פ. לקוטי הש"ס להאריז"ל אבות פ"א מ"ב. שער מאמרי רז"ל להאריז"ל אבות פ"ו, א. לקו"ת שה"ש מח, ד. סה"מ תרצ"ז ע' 214. ובכ"מ.

(63) ב"ר פט"ז, ה.

(48) ע' לב ואילך.

(49) ראה משנה מגילה כח, סע"א. רמב"ם הל' ביהב"ח ספ"ו.

(50) ראה פרדס שער יד (שער המציאות) פ"א. אלשיך ר"פ לך לך. עץ חיים שער לד (שער תיקון הנוקבא) פ"ג. שער לה (שער הירח) פ"א. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ז. תניא אגה"ק סכ"ז (קמו, א). סה"מ תר"ם ח"א ע' שמת. וש"נ.

(51) מד, סע"ב ואילך.

(52) פ': שנה (ח"ב ע' ותשלה).

(53) נג, ב.

(54) ב"ר פ"ד, ד.

(55) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רו ואילך. תרס"ד ע' יא ואילך.

(56) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה. אוה"ת ענינים ע' קסו. סה"מ אעת"ר ע' מא.

(57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' כג ואילך. אוה"ת

דהנה בג"ע כתי' 64 ויטע הוי' אלקים, שם מלא' 65, שבג"ע מאיר גילוי ש' הוי', שזהו יתרון הג"ע על העולמות, שהן מש' אלקי', בחי' העלם, ובג"ע מאיר ש' הוי', בחי' גילוי כו', והו"ע ביו"ד נברא עוה"ב 66, בחי' חכ' כו', וזהו גילוי התענוג שבג"ע כו'. ומ"ש ויטע ה' אלקי', שנק' בשם נטיעה, לפי שמ"מ אין ערוך התענוג שבג"ע לגבי התענוג שבחכ' כו', כמו הנטיעה שאינו בערך הפרי כו'. אך ע"י העבודה דתו"מ ועבודת הקרבנות בבירור הנה"ב, דאדם כי יקריב מכם כו' 67, ממשיכים תוס' אורות בג"ע מבחי' החכ', וגם מבחי' האוא"ס שלמעלה מהחכ', והיינו מבחי' הכתר, דרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וזמד"ר 68 הן תר"ך עמודי אור כו' 69. וי"ל שזהו בחי' האוא"ס השורה בחכ' שנת"ל שזהו הרושם מהאוא"ס הבל"ג כו'. והיינו להיות בג"ע (שהוא בחי' ממכ"ע כו') גילוי בחי' אוא"ס הסובב השורה בחכ' כו'. אך הנה פרה אדומה מעשי' בחוץ דוקא. דהנה כתי' 70 ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד והי' לד' ראשים, והן ד' חיות המרכבה 71, ובהשתל' נעשה מזה ד' מלכיות כו' 72, שזהו התענוג שנפל בדרך שבירה ונפילה כו'. וז"ע פרה אדומה שמעשי' בחוץ, היינו ענין התשובה, להפוך את היצה"ר שנפל בשבירה כו', וכמ"ש 73 אמצאך בחוץ, דקאי על בע"ת כו' 74. ושבע 75 הזאות נוכח פני אוה"מ 76 הוא להעלות פנימיותה כו'. ואח"כ שריפת הפרה, לעשותה אפר 77, ועד"מ עץ הנשרף ונעשה אפר, הרי האפר הוא מהותה ועצמותה 78, וציור העץ הוא מהרכבת הג' יסודות, שזה נשרף, ונשאר רק עצם המהות כו', וכמו"כ יצה"ר הוא ציור הרע, והוא הרצון ושכל ומדות שלו, שכ"ז צריך שריפה ושבירה לגמרי, ויהי' נשאר רק האפר, היינו עצם כח המתאוה הפשוט כמו שהוא בלי שום ציור, שזה יכול להתהפך לקדושה, להיות תוקף הרצון לאלקות כו'. וזהו שמצות פרה אדומה הי' באלעזר דוקא 79, דאי' בילקוט 80, אלעזר אל עוזר, כי הבא לטהר מסייעין לו 81, דבכדי לצאת מטומאה לטהרה צריכים עזר וסיוע מלמעלה, וזהו אל עוזר כו'. וע"י עבודת פרה אדומה ממשיכים מלמעלה בחי' מים חיים, וכמ"ש 82 ונתן מים חיים כו', מים הוא בחי' חכ' 83, ומים חיים הוא בחי' מקור החכ' 84, והיינו בחי' החכ' כמו שהיא בע"ס הגנוזות קודם הצמצום, שהחכ' היא במדרי' גבוה ועליונה בעצם, וגם יש בה האור שבהתאחדות והתכללות כולם, והיינו האור העולה על כולנה כו', וכנ"ל פכ"ז 85. גם י"ל שעי"ז ממשיך בחי' עצמות אוא"ס

ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' תפז ואילך. אוה"ת שה"ש ח"ב ס"ע עדרת ואילך. סה"מ עת"ר ס"ע רפ ואילך.

75) הבא לקמן (עד "להיות תוקף הרצון לאלקות כו") הוא קרוב ללשון לקו"ת חוקת נו, ג ואילך.

76) חוקת יט, ד.

77) שם ה, ואילך.

78) ראה תניא אגה"ק סט"ו (קכא, ב).

79) ראה גם אוה"ת חוקת ע' תשצט. ע' תתיד.

80) ילקוט שמעוני חוקת רמז תשנט.

81) שבת קד, א. יומא לה, ב.

82) חוקת יט, יז (ושם: ונתן עליו).

83) ראה תניא פ"ג. תורת חיים בשלח קמג, ב. ובכ"מ.

84) ראה לקו"ת שם נו, א. נח, ד. ס, ריש ע"ג.

85) ע' ומג ואילך.

64) בראשית ב, ת.

65) ראה בר"פ פט"ו, א. זח"ג קלח, ב. וראה לקו"ת נצבים נא, ג.

66) מנחות כט, ב.

67) ויקרא א, ב.

68) = ו' מצוות דרבנן.

69) ראה תורת העולה להרמ"א ח"ג פל"ח (לב, א). של"ה

יתרו שטז, א. מאורי אור אות ת סעיף נו. תניא אגה"ק סכ"ט (קמט, סע"ב).

70) בראשית ב, י.

71) ראה זח"א כו, ב ובאור החמה שם. ועוד. וראה אוה"ת

חוקת ע' תשפח.

72) ראה ילקוט שמעוני בראשית רמז כב. וראה מכילתא

יתרו כ, טו.

73) שה"ש ח, א.

74) ראה תו"א תרומה עט, ג ואילך. לקו"ת שה"ש מד, ד

הבל"ג שלמעלה משרשי האורות בשרשן ומקורן הראשון כו'. וזהו שנא' בפרה אדומה ב"פ הוי"ט⁸⁶, דהנה, ב' שמות הוי', ידוע⁸⁷ דא' הוא בסדר השתל', והב' שלמעלה מסדר השתל', וע"י פרה אדומה ממשיכים בחי' הוי' דלעילא, למעלה מהשתל'. וי"ל שזהו בחי' שרשי האורות כמו שהן לפני הצמצום כו'. גם י"ל שזהו בחי' עצמות האוא"ס הבל"ג, שרש בחי' סוכ"ע כו', וכמשנת"ל פט"ז⁸⁸, דב' השמות הן שרשי הב' מדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו', וכמ"ש במ"א⁸⁹. וזהו וידבר הוי' אל משה, היינו ש' הוי' דהשתל', זאת חקת התורה אשר צוה הוי', הוא ההוי' שלמעלה מהשתל', שממשיכים ע"י פרה אדומה, דמעשי' בחוץ דוקא, שהו"ע התשובה לצאת מהטומאה אל הטהרה כו', וע"ז צריכים עזר, שזה ע"י אלעזר, אל עוזר כו', ועי"ז ממשיכים מ"ח⁹⁰, בחי' מקור החכ', דהיינו גילוי בחי' עצמות אוא"ס הבל"ג גבול כו'.

קיצור. והצמצום הוא שנתעלם אור הא"ס, ונשאר בחי' ההשערה, שהיא כנקודה לגבי אור הא"ס, ונאצלה החכ' שהיא נקודה הראשונה דהתגלות, ויש בה ב' צמצומים, סילוק אור הא"ס, ומיעוט האור, ונשאר בה רושם מהאור הא"ס. וי"ל שזהו בחי' אור א"ס שבחכ'. וזהו שהקו הוא בחי' גילוי ההעלם לגבי שרשי האורות, ויש מאין לגבי אור הא"ס שנסתלק, ונשאר רק רושם בהקו (ולפ"ז יצדק גם לשטה זו שהקו קושר ומחבר, משום רושם הא"ס שבו). ובכל הנ"ל ית' פסוק זאת חקת התורה כו'.

89) ראה אוה"ת ויצא ח"ה תתסח, א. שמות ע' פג. סה"מ

תרל"ט ח"א ע' קמג. ע' רצג.

90) = מים חיים.

86) חוקת שם, א"ב.

87) ראה זח"ג קלח, רע"א (באד"ר). תו"א בשלח סא, סע"ד

ואילך. ובכ"מ.

88) ע' לג ואילך.

בס"ד. ש"פ בלק, תנר"ב

מ"י מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל². וצ"ל פ"י ומספר את רובע, אם הכוונה שיש מספר, או שקאי על מ"ש מי מנה, דהיינו שלא יש מספר. וגם, הלא ישראל הוא למעלה ממדרי' יעקב, כידוע³, ולמה גבי יעקב נא' מי מנה, דפשט הפשוט הוא שלא יש מספר, וגבי ישראל כתי' ומספר כו'. ולהבין כ"ז יש להקדים משנת"ל⁴, דהמשכת האורות דע"ס דאצי' משרשן ומקורן שהן הע"ס הגנוזות באוא"ס, הוא ע"י צמצום כו'. ונת"5 שיש בזה ב' צמצומים, הא', צמצום האור שבבחי' א"ס, שהצמצום בזה הוא בבחי' סילוק כו', והב', הצמצום בשרשי האורות, דכמו שכלולים באוא"ס ב"ה הם בבחי' התערבות והתאחדות, שגבוהים במעלתן בעצם, שאינם בבחי' מציאות ניכרת, וגם מאיר בהם אור נעלה, שהיא הכוונה העליונה שבענין הע"ס כו', והצמצום הוא שנפרטו להיות נמשך ספי' א' פרטיות, שע"ז נתמעט האור, ונעשית בבחי' מציאות ניכרת כו'.

כט) וצ"פ⁶ הנ"ל יובן ענין התלבשות האורות בכלים, שהרי האורות והכלים הם בבחי' ריחוק הערך זה מזה, וכמו הגוף והנפש, שרחוק ערכם מאד, שהנפש רוחני, והגוף הוא חומרי' וגשמי כו', כמו"כ בדוגמא כזאת הן האורות והכלים, וכמא"8 וכמה גופין תקינת לון כו', ומ"מ, הרי האורות באים בבחי' התלבשות בכלים, שזהו בבחי' התלבשות ותפיסא ממש כו', והוא מפני שבהאורות גם כמו שהן בשרשן ומקורן באוא"ס ה"ה בבחי' ע"ס (והוא בבחי' עלות הרצון, שהו"ע ההשערה להאיר במדה וגבול כו'), דעם היות שהן שם בתכלית ההתאחדות, דהיינו שהן בבחי' פשיטות, עד שאינם בבחי' ניכרת לעצמן כלל כו', מ"מ, ה"ה בבחי' ע"ס עכ"פ. ואופן המשכתם והתגלותם הוא ע"י הצמצום, היינו שנמשך ספי' פרטיות בפ"ע, שע"ז נעשית בבחי' מציאות ניכרת, ע"כ הוא בערך להתלבש בכלים כו' (והיינו בכלים שהן ג"כ אלקות בעצם כו'). והגם שהצמצום הוא בבחי' מיעוט לבד, דענין המיעוט הוא בבחי' גילוי מההעלם (וזהו ההפרש בין מיעוט לסילוק, דמיעוט הוא שההמשכה הוא בערך שרשה ומקורה, וסילוק הוא באין ערוך, וכמו התחדשות כו'. ובאמת גם בזה אינו בבחי' התחדשות ממש, שהרי הוא עכ"פ בבחי' דביקות במקורו כו', והתחדשות ממש שייך רק במציאות דבר, כמו בכלים כו'), וכל גילוי מההעלם הרי הגילוי מעין ההעלם כו'⁹, וכשם שההעלם הוא בבחי' פשיטות, כמו"כ הגילוי ג"כ בבחי' פשיטות כו'. הנה באמת הרי הע"ס דאורות הן בבחי' פשיטות לגבי ע"ס דכלים,

מח

-
- (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה נמנו וגמרו באוה"ת ואתחנן ע' רפט ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 עוד מאמרים שמיוסדים, כנראה, על ד"ה נמנו וגמרו הנ"ל: ד"ה הקבצו ושמעו תרס"ו (המשך תרס"ו ס"ע תרסד ואילך). ד"ה מהיכן זכו תרפ"ז (לקמן ע' ע ואילך). ד"ה אפס בלתך תרצ"ד * סל"ב ואילך (סה"מ תשי"א ע' 161 ואילך).
 התחלת וסיום המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה מי מנה
-
- (2) בלק כג, י.
 (3) ראה גם לקו"ת בלק ע, ג ואילך.
 (4) פרק כב ואילך (ע' מז ואילך).
 (5) פרק כז ואילך (ע' נו).
 (6) בהבא לקמן – ראה ד"ה נמנו וגמרו שם.
 (7) חומר: אוצ"ל: חומרי.
 (8) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (9) ראה סה"מ תרס"ט ע' קסב.

* ראה לקמן הערה 38 בשוה"ג.

וכמשנת"ל פ"ד¹⁰. מ"מ, מאחר שגם בשרשן ומקורן יש בחי' ע"ס, דעם היות שהן בבחי' פשיטות, מצד הדביקות ומצד ההתכללות שלהם באוא"ס ב"ה, וכמשנת"ל פכ"א, ה"ה מ"מ בבחי' ע"ס כו', וכמו שנמשכו ע"י הצמצום בבחי' ספי' פרטיות בפ"ע הרי נעשה כל אור בבחי' מציאות ניכרת עכ"פ, ה"ה בערך שיתלבש בבחי' הכלים כו' (ולקמן פ"י ית' עוד סיבה לזה, והא בהא תליא כו'). וע"י ההתלבשות בהכלים שהוא בבחי' התלבשות ותפיסא, נעשה האור בבחי' מציאות דבר, בחי' אור החכ' ואור החסד, כפי מהות הכלים כו'.

והנה¹², בד"כ יש ג' מדרי' באורות¹³. מדרי' הא' הן האורות כמו שהן כלולים באוא"ס ב"ה לפני הצמצום, והן ע"ס הגנוזות במאצילן, שעז"א⁸ אנת הוא חד ולא בחושבן כו', דפי' חד הוא בחי' יחיד בעצם, שמיוחדים ממש באוא"ס, וגם הע"ס עצמן הם בתכלית היחוד כו' (ולעיל פכ"ד¹⁴ נת' דבעלות הרצון הוא בחי' שמות ל' רבים, הנה זהו במדרי' דאוא"ס שלפני הצמצום כו', ועמ"ש בשער היחוד פ"א¹⁵ בענין יחיד אחד וקדמון, דיחיד הוא עצם האור שאינו בבחי' גילוי עדיין, ואחד הוא הגילוי בבחי' כללות ובבחי' פשיטות, וקדמון הוא ההשערה בכח כו', דאחד וקדמון זהו קודם עלות הרצון ובחי' עלות הרצון (עמ"ש"ל פט"ז¹⁶), וכמ"ש במ"א¹⁷, אבל לגבי האורות שנתגלו אחר הצמצום, הנה שרשי האורות (שזהו בחי' השערה הנ"ל, וכמו שנת"ל פכ"ז¹⁸) הכלולים בעצמותו ית' שלא נתגלו עדיין, ה"ז בחי' יחיד, שעז"נ אנת הוא חד כו'). וכמ"ש במ"א¹⁹ ההפרש בין אחד ליחיד, דאחד הוא התאחדות הפרטים, והיינו מה שנעשה אחד לאחר שכבר נתגלו והיו פרטים נבדלים, וכשחוזרין ונכללין במקורן שהן חוזרין ומתאחדין, ה"ז התאחדות הפרטים לבד. וכמו עד"מ התפשטות כח התנועה שביד לעשות איזה מלאכה, ואח"כ כשנח ממלאכתו וחוזר התפשטות כח היד לעצמותו, נעשה בבחי' אחד, והוא רק התאחדות הפרט אחרי שכבר נמשך והי' כח בפ"ע כו'. אבל יחיד הוא שמיוחד בעצם, שאין כאן פרט כלל, וכמו כח היד קודם שמנענע לעשות איזה דבר, הרי ודאי יש ביד כח הזה לעשות הדבר, רק שמיוחד הוא בעצם כח היד, שאינו במציאות דבר לעצמו, וממילא ה"ה בבחי' יחוד ממש כו'. וכן הוא ביחוד כל הכחות כשהם מיוחדים בעצם הנפש קודם שמתפשטות מעצם הנפש כו' (וכמו היוצא ליהרג ר"ל, שיש לו אז שכל ומדות, וכלולים בעצם הנפש בבחי' נקודה, בלי שום התפשטות כלל כו'). וכמו"כ למעלה, הע"ס הגנוזות במאצילן הם כלולים בעצמות המאציל בבחי' יחוד בלי שום מציאות לעצמן כלל כו'. וזהו אנת הוא חד, בבחי' יחיד בעצם כו'. וז"ש ולא בחושבן, פי', שהגם שכלולים בו כל הע"ס, אינם בחושבן עשר,

(10) ע' לא.

(11) פ' קטו (ע' ורכה).

(12) בהבא לקמן – ראה ד"ה נמנו וגמרו שבהערה 1 (אוה"ת ואתחנן ע' רצ ואילך). וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תנו ואילך. המשך תרס"ו שבהערה 1. שם ע' גג. סה"מ פר"ת ע' קא ואילך. ד"ה אפס בלתך שבהערה 1 (סה"מ תשי"א ע' 161 ואילך).

(13) בסה"מ תשי"א שם: ראה תו"א ס"פ נח. תו"ח נח ד"ה ויהי כל הארץ פי"א ואילך [סה, סע"ד ואילך]*. ד"ה פתח אליהו תשי"ב. ובכ"מ. וראה גם לעיל פכ"ו [סה"מ תשי"א ע' 117 ואילך].

(14) ע' ג.

(15) קיז, ב ואילך.

(16) ס"ע לג ואילך.

(17) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' פ.

(18) ע' נו ואילך.

(19) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך. לקו"ת ואתחנן יא, ג.

אמרי בינה שער הק"ש פרק ח. ועוד.

(* הובא ונתבאר בד"ה באתי לגני תשכ"ב (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"ב ע' תלא ואילך).

להיותם בטלים ומיוחדים באוא"ס ב"ה, וגם הם בבחי' אחדות ממש זע"ז כו', ואינו שייך לומר שם חשבון ע"ס כו'.

והמדרי' הב' הוא המשכת והתגלות האורות לאחר הצמצום, שהן הפרשת הארה מאוא"ס המאציל, והוא המשכתן בבחי' ספירות פרטיות כו', שעז"א²⁰ ע"ס בלי מה, שהן בלי מהות עדיין, והיינו דקודם התלבשותם בכלים הן בבחי' פשיטות עדיין כו', דמאחר שהצמצום הוא בבחי' מיעוט לבד, דהיינו שהן בבחי' גילויי העולם משרשם ומקורם, והרי מקורם הוא בחי' חד ולא בחושבן כו', כנ"ל, ע"כ גם האורות שבאו בהתגלות יש בהם התגברות מקורם, שאינם בבחי' מציאות ובבחי' התחלקות עדיין כו'. וכמא'²¹ אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כו', דחכים שייך לומר על האור כשבא בהתגלות דוקא, דכמו שכלול באוא"ס ב"ה הרי אינו בבחי' חכים, וכמשנת"ל פי"ט²² שאינו בבחי' מציאות ניכרת כלל כו', ורק כשהאור בא בהתגלות שייך לומר חכים כו', אבל לא בחכ' ידיעא כמו ח"ע דאצ"י כו', כי החכ' היא בבחי' פשיטות עדיין כו', וכמשנת"ל פי"ד²³ בענין ח"ס, שזהו למעלה מהחכ' עדיין, גם לגבי בחי' ח"ע דאצ"י כו'. וכן הוא בכל האורות, שהן בבחי' פשיטות עדיין כו'.

מב

קיצור. והיות דשרשי האורות הן בבחי' ע"ס, וע"י הצמצום באו האורות בבחי' התחלקות ובבחי' מיעוט, ע"כ ביכולתם שיתלבשו בכלים דאצ"י, שהן אלקות, ובהתלבשותן ה"ה כאופן הכלים. ויש באורות ג' מדרי', הא', שרשי האורות הכלולים באוא"ס קודם הצמצום, שעז"נ אנת הוא חד, דעם היותם עשר, ה"ה בבחי' חד ממש (לגבי האורות המתגלים), הב', התגלות האורות משרשם, להיות שהן בבחי' גילויי העולם, הגם שהן בבחי' מיעוט, ה"ה בבחי' פשיטות, ועז"נ ע"ס בלי מ"ה, וחכים ולא בחכ' ידיעא.

למ"ד) ועל ב' מדרי' הנ"ל נא'²⁴ המלך המרומם לבדו מאז כו' והמתנשא מימות עולם, דפי' המלך המרומם הוא שמרומם ומנושא בעצם, שאינו שייך לעולמות כלל, וזהו לבדו, בחי' הוא לבדו הוא²⁵, וכמו ונשגב הוי' לבדו כו'²⁶, וכמו אתה הוא הוי' לבדיך כו'²⁷, וכמ"ש במ"א²⁸, והיינו בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום, שזהו בחי' ההשערה שבאוא"ס הבל"ג להאיר בבחי' גבול, והן הע"ס הגנוזות כו', כמשנת"ל פכ"ז²⁹, דבחי' ומדרי' זו היא בתכלית היחוד וההתכללות באוא"ס, ולא בחושבן ע"ס עדיין, כנ"ל פכ"ט³⁰, וע"כ ה"ז בבחי' רוממות והתנשאות לגמרי כו', והיינו בבחי' התנשאות עצמי, דמאחר שאינו בבחי' מקור עדיין, ממילא ה"ז בבחי' התנשאות עצמי כו'. והגם שזהו ההשערה להאיר במדה וגבול כו', מ"מ, הרי אינו בבחי' המשכה כלל להיות בגדר מקור כו', ובפרט דכללית השערה הזאת היא השערת האורות, לא השערת הכלים, הרי אינו

20 ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

21 תקו"ז בהקדמה (יז, ב).

22 ע' מ.

23 ע' ל ואילך.

24 ברכת יוצר. וראה לקו"ת דרושים לר"ה סא, סע"ב

(אור) לתהלים ע' תקלו.

25 ע' נז.

26 ע' סג.

26 ישע"י ב, יא, שם, יז.

27 נחמי" ט, ו. וראה סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ס ע'

מג ואילך. לקמן פרק קמג (ע' ורע"ז). ח"ג ע' א'רפב ואילך.

28 ראה שער האמונה פמ"ז (עו, א ואילך). אוה"ת (יהל

ואילך.

25 ע"פ פיוט, האוחז ביד מדת משפט" לימים הנוראים.

שייך לומר בזה התנשאות מהדבר המתהווה, כ"א מה שהוא מרומם לבדו כו'. ומש"א²⁴ והמתנשא מימות עולם הוא בהאור כמו שבא בגילוי להתלבש בכלים, אבל קודם שמתלבש עדיין, דבחי' זו אינו בבחי' המרומם לבדו, היינו בבחי' רוממות עצמי מאחר שכבר בא בגילוי להיות בבחי' מקור להאורות דע"ס כו', ומ"מ או' ע"ז והמתנשא מימות עולם, להיות שאורות אלו הם ג"כ בלי מה, בבחי' פשיטות, ה"ה מנושאים עדיין מבחי' ימות עולם, שהן יומין דז"א ויומין דע"ס דאצי' בכלל כו'. ובד"כ י"ל, דב' בחי' אלו הן בחי' עתיק ואריך, וכמשנת"ל פט"ו³¹ דהע"ס הגנוזות הן בחי' עתיק דא"ק כו', והאור שבא בגילוי לאחר הצמצום ה"ז בחי' אריך בכלל כו', דעם היותו בחי' מקור לע"ס, מ"מ, הוא מרומם ומנושא מהם כו'. וכ"ז הוא בהאורות שהן בבחי' פשיטות, דגם מדרי' הב' הנ"ל הוא בבחי' פשיטות ובבחי' בלי מ"ה כו' (דעם היותם מדרי' פרטיות, ה"ה בבחי' בלי מ"ה, מפני שהצמצום הוא בבחי' מיעוט לבד כו', וכנ"ל), וכמו ח"ס שהיא למעלה מהחכ' לגבי חכ' הגלוי' כו', וכמו סברת הרב שהיא סברא אחת עדיין כו', וכמשנת"ל פי"ג³².

והמדרי' הג' הוא האורות המתלבשים בכלים, שבאים בבחי' תפיסא והתלבשות ממש בכלים, עד שנעשים כפי מהות הכלים, שבאין ערוך כלל לגבי האור כו'. וכמו בהשגה דאור השכל שבמוח להשיג השגה גשמיות, שאינו בערך השכל וההשגה שבנפש המשכלת כו', וכמו³³ הסברא כשהיא בהשגת שמאי והלל שהן בבחי' חו"ג ממש כו'. וכמו"כ האורות כשהן בהכלים ה"ה בבחי' מהות ומציאות דבר, בבחי' אור החכ' ואור החסד ואור הגבו' כו', ולא רק מה שנראי' לפי גוון הכלים, כ"א שנעשים בבחי' חו"ג ממש בבחי' מציאות, עד דבכדי להיות בחי' הביטול וההתכללות בהם להיות אחליפו דוכתי' כו'³³, זהו דוקא ע"י גילוי אור עליון כו'. וע"ד מ"ש³⁴ המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים כו', ואינם מכבים זא"ז, שזהו ע"י גילוי אור עליון דוקא³⁵, דהמלאכים, הגם שהן בעולם הבריאה, שרשן הוא מאו"כ דאצי', וכמ"ש בסי' שער הק"ש³⁶, דנפש דמלאכים שרשן מאורות דאצי' כו', והתכללות שלהם הוא ע"י האור עליון שלמעלה משניהם, שע"ז מתבטלים ממציותם כו'. וכמו"כ באצי', באורות המתלבשים בכלים, שהן בבחי' חו"ג כו', בכדי שיהי' הביטול והתכללות שלהם, הוא ע"י אור העליון דוקא כו', וכן ההתאחדות וההתקשרות שלהם באוא"ס ב"ה הוא ע"י אור העליון כו'. דהנה, שרשי האורות הכלולים באוא"ס ה"ה מיוחדים בעצם באוא"ס ב"ה, וגם בבחי' התגלות שלהם, קודם שמתלבשים בהכלים, שהן בבחי' בלי מ"ה ובלי מהות, ה"ה ג"כ בבחי' התאחדות באוא"ס ב"ה כו'. וכמו שמתלבשים בכלים, הגם שגם אז הן בבחי' אור הדבוק במקורם, מצד שהן בבחי' אור בעצם כו' (והוא ג"כ ענין שנת"ל פי"ד²³, שהע"ס דאורות הן בבחי' פשיטות לגבי ע"ס דכלים כו'), מ"מ, זהו ע"י גילוי אור עליון, שפועל בהם ההתאחדות וההתכללות כו', וכמאמר⁸ אתה הוא דקשיר לון ומייחד לון, דקאי על האורות המתלבשים בכלים, דהתקשרות והתאחדות שלהם באוא"ס ב"ה וכן היחוד

31 ע' לג.

32 ס"ע כו ואילך.

33 ראה לעיל פרק יג ואילך (ע' כח ואילך). וש"נ.

34 איוב כה, ב. תנחומא ויגש ו. במדב"ר פי"ב, ח. ועוד.

35 ראה תניא אגה"ק סי"ב. ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי ר"פ לך לך. ובכ"מ.

36 סידור עם דא"ח עג, ד.

וההתכללות שלהם הוא ע"י דאנת הוא דקשיר כו' (ומ"מ, הדביקות והיחוד הוא בבחי' איהו וחייהו חד³⁷, להיות שזהו בחי' האור כו'), והיינו לפי שנעשים בבחי' מציאות כפי מהות הכלים, וע"כ דוקא ע"י אור עליון נעשה בהם הביטול כו'.

קיצור. והמדרי' הא' הנ"ל היא בחי' המרומם לבדו, בחי' עתיק דא"ק. והמדרי' הב' הוא המתנשא מימות עולם, בחי' אריך. וכ"ז בבחי' בלי מ"ה. והמדרי' הג' הן האורות המתלבשים בכלים, שנעשים כערך מהות הכלים, וזה שאחליפו דוכתייהו, וכן ההתקשרות שלהם באוא"ס וההתכללות שלהם, הוא ע"י אור עליון המאיר עליהם ובהם.

לא) והנה ג' מדרי' אלו הן ג' בחי' נקודה קו שטח³⁸. דנקודה הוא בחי' העצמית שלמעלה עדיין מבחי' המשכה וגילוי, וכמו נקודת יו"ד, שאין בה עדיין התפשטות אורך ורוחב כו', ועם היות שיש בה ו"ד, שהוא האורך ורוחב, הכל הוא בהעלם עדיין, והכל בבחי' נקודה לבד, בבחי' פשיטות עדיין כו'. והקו הוא בחי' המשכה וגילוי, רק שהוא בחי' המשכה היולית עדיין כו', והיינו שהקו, עם היות שיש בו פרטים בהתגלות, מ"מ, ה"ה בבחי' פשיטות עדיין ובבחי' התאחדות כו'. דהנה, ענין הקו בד"כ הוא בחי' האורך, שהוא בחי' הגילוי כו', אמנם יש בזה ב' אופנים, הא' הוא, מה שפרט א' בא המשכה והתגלות ממדרי' למדרי', וכמו בהשפעת השכל מגדול לקטן, שאותו הענין הפרטי שמשפיע לו, מתלבש במשל או באיזה ענין שהוא בערך המקבל, שע"ז יבין את הענין הפרטי ההוא, וכן מלבישו עוד באיזה ענין שלמטה מזה, עד שיובן גם למקבל שהוא נמוך במדרי' כו', ובאופן כזה מורידו ממדרי' למדרי', עד שיהי' הענין מובן גם לבעל שכל קטן כו'. והאופן הב' הוא, שהקו הוא רק התגלות הפרטים שבהנקודה, לא הבאת הפרט לידי השגה והבנה, כ"א רק הבאת והתגלות הפרטים שבהנקודה כו', דממילא גם הפרטים הם בבחי' פשיטות ובבחי' היולית עדיין כו' (וע"ד המשנה, שהם ענינים פרטים שאינם בבחי' השגה עדיין, עד שמתבארים אח"כ בגמ' בריבוי סברות והשגות שונות כו', רק שהן התגלות הפרטים שבהנקודה, דהיינו תושב"כ כו'). ועמ"ש באורך בד"ה כל הנהנה, רנ"ב³⁹, בענין הקו, שמחיבור נקודות הרבה נעשה קו כו', והוא שהמדרי' פרטיות שבו הן בבחי' נקודות ובבחי' פשיטות כו' (ושם⁴⁰ ביאר הענין שזהו כמו עקודים ונקודים, דעקודים הוא שהעשר כתרים שהן האורות העצמיים ה"ה בבחי' בלתי מציאות ניכרת, וכולם קשורים ומיוחדים יחד כו', ונקודים הוא שבאו בהתגלות כמו שהן בפשיטותן ובעצמיותן כו'. ובדוגמא כזאת הו"ע הקו מה שמחיבור נקודות רבים נעשה הקו, דהיינו התגלות האורות בבחי' פשיטות כו', רק דבנקודים ה"ה בבחי' ענפין מתפרדין⁴¹, ובקו הן בבחי' אחדות כו'. והיינו ההפרש כשהתגלות היא להיות בבחי' מציאות, שז"ע הנקודים, שהוא ההתגלות להיות בבחי' מציאות, וכמו אנא אמלוך כו'⁴²,

נא

המשרה ש"ת (סה"מ קונטרסים ח"ב תלו, א ואילך).

(39) סה"מ תרנ"ב ע' צז ואילך.

(40) סה"מ שם ע' ק ואילך.

(41) ראה תו"א נח י, ד ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן

פרשיות ח"א ע' סט ואילך. תורת חיים נח ע, ב ואילך.

(42) זהר – הובא במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ז.

אד"ר – הובא בסה"מ צ להצ"צ קע, ב.

(37) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(38) ראה ד"ה אפט בלתי שבהערה 1 (סה"מ תשי"א ע' 164 ואילך)*. וראה סה"מ עטר"ת ע' קנג ואילך. ד"ה לסרבה

(* ראה מכתב עש"ק כ"ף מנ"א תשכ"ו (אגרות'קודש חכ"ד נ" קצב): „נקודה קו שטח בד"ה מי מנה תעריב (הועתק ונתבאר בסו"ה אפט בלתי תוצ"ד – בס' המאמרים תשי"א).”

או שההתגלות היא רק בבחי' גילוי מן העצם, לא להיות בבחי' מציאות, רק התגלות לבד כו'. וכמו חכם הגדול המגלה אור שכלו כמו שהוא אצלו, שכל הפרטים באים בהפשטה, ואינו ניכרים עדיין הפרטים והחילוקי' שבהם כו', וכמשנת"ל פ"ט⁴³ המשל באור שכל מופשט, שיוכל להתערב עם אור שכל ההפכי המופשט ג"כ כמוהו כו'. ועם היות דהקו הוא בבחי' מיעוט האור לגבי הנקודה, וכמשנת"ל פכ"ב⁴⁴ בענין הצמצום בשרשי האורות להיות נמשך ספי' פרטיות, שע"ז נעשה בבחי' מיעוט האור כו', מ"מ, ה"ז בבחי' פשיטות עדיין ובבחי' בלי מ"ה לגבי האורות המתלבשי' בכלים כו'. והשטח הוא כמו שהאורות מתלבשים בכלים, שנעשים בבחי' אור החכ' ואור החסד, כפי מהות הכלים כו', ואינם בבחי' פשיטות כמו האורות מצ"ע, עד שפועלים ההתהוות דבי"ע כפי אופן הכלים כו'. והדוגמא בזה י"ל כמו באצי' רוחו של משה על הזקנים⁴⁵, הרי ע"י שנח על הזקנים, הי' יכול להיות השפעת הבשר, מה שלא הי' אפשר להיות מרוחו של משה עצמו, שלא ע"י הזקנים כו', וז"ש⁴⁶ ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם, שיש בזה ב' דברים⁴⁷, אצילות רוחו של משה, ומה שנח על הזקנים כו', והיינו דבאצילת רוחו של משה לבד, הגם שזהו ירידה ממדריגתו, לא הי' אפ"ל עדיין השפעת הבשר, כ"א ע"י שנח על הזקנים, שהיו באין ערוך לגבי משה, ע"ז נעשה רוחו של משה באופן כזה שיהי' בו וע"י השפעת הבשר כו', וכנודע דכל ההשפעות הי' צ"ל ע"י משה דוקא כו'⁴⁸. וכמו"כ הוא בענין אצי', דהאורות כמו שנאצלו ונתגלו משרשן ומקורן מהע"ס הגנוזות, ה"ה בבחי' בלי מ"ה עדיין כו', וממילא אינן בערך עדיין להיות בבחי' מקור לבי"ע כו', וע"י שנתלבשו בכלים, ע"ז נתפסו בבחי' מציאות להיות בבחי' מקור לבי"ע, דאיהו וגרמוהי חד לברוא כו'³⁷.

קיצור. והו"ע נקודה קו שטח. נקודה היא העצמיות, והיא שרשי האורות. קו הוא התגלותו ע"י הצמצום בבחי' ספירות פרטיות, בבחי' נקודות פשוטות והיוליות **נב** (וכמו עולם הנקודים, רק שם ההתגלות להיות בבחי' מציאות, ובהקו הוא להיות בחי' גילוי מהעצם), והו"ע שהקו עשוי מנקודות. ושטח הוא תפיסת האורות בכלים, שנעשים בבחי' מציאות חכ' וחסד כו'.

לב) אמנם זה שבהתלבשותן בהכלים נתפסו בבחי' מציאות להיות בבחי' אור החכ' וכו', אין זה מחמת הכלים לבד, כ"א מפני שהאור בעצם יש בו ע"ס, דעם היותם בבחי' בלי מ"ה, מ"מ, ע"י הכלים נעשים בבחי' מציאות כו', וכמשנת"ל פ"ג³² בענין הלל ושמאי, דהסברות אצלם המה בבחי' חו"ג ממש, דעם היות שנעשה זאת בהשגתם, שזה תופס הסברא להיתר כו', מ"מ, הסיבה לזה, מפני שסברת הרב כוללת חו"ג בעצמה בהעלם, ע"כ באה בהשגתם בבחי' חו"ג במציאות ממש כו'. וכמו"כ באור השכל שבא במוח בהשגה כזו שאינה בערך ההשגה דהשכל שבנפש המשכלת, הוא⁴⁹ מפני שגם בנפש היא בבחי' שכל וחכ' דוקא, דלולא כן, לא הי' בא בהתלבשות כלל בחומר המוח, ולא הי'

(43) ראה סה"מ תרנ"ח ע' יח. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתור"א תרנ"ח ע' נז ואילך. סה"מ תר"ס ע' קיב ואילך.

(44) ראה סה"מ תר"ס שם. ובכ"מ.

(45) הו"א: אוצ"ל: שהוא.

(43) ע' מ.

(44) ע' מז.

(45) ראה בהעלותך יא, יז. שם, כה.

(46) שם, יז.

בבחי' השגה גשמיות כו'. כן הוא הדוגמא למעלה, דמפני שיש בחי' חו"ב וחו"ג בהאור, הגם שזהו בהעלם ובפשיטות עדיין כו', זאת היא הסיכה שבא האור בבחי' התלבשות פנימי בהכלים, שנתפס בהכלים, ונעשה כמהות הכלים בבחי' מציאות חו"ב וחו"ג, שאינו כלל כמו פשיטת האור מצ"ע, ופועל פעולת הכלים, שאינו בערך האור מצ"ע כו'. וזהו כמשל בנפש שנת"ל פ"ג⁵⁰, שמפני שהכחות הם פנימיים בעצם, דהיינו שאינם הארה מעצם הנפש, כ"א מה שהנפש כוללת בעצמה כחות כו', דכמו שהן כלולים בנפש אינם בבחי' מציאות כחות עדיין, עד שהן כולם שם בהתערבות כו', אך בהמשכתן מהנפש ע"י צמצום, ה"ה בבחי' התלבשות ותפיסא באברי הגוף כו'. וכמו"כ הוא באור הקו, דשרשו מהע"ס הגנוזות באוא"ס ב"ה, שאין זה האור א"ס עצמו, כ"א מה ששיער הא"ס בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו', וכמו שכלולים באוא"ס ה"ה בבחי' פשיטות לגמרי ובבחי' התערבות כו', אך כמו שנמשכים ע"י הצמצום ספירות פרטיות כל ספי' בפ"ע, הגם שגם בזה הם בבחי' בלי מ"ה כו', מ"מ, ה"ה בערך להתלבש בכלים שעל ידן נעשה בבחי' חו"ב וחו"ג כו'. והיינו, דבסוף המשכתן מתגלה בחי' ההגבלה שבשרשן ומקורן מה שהן בחי' ע"ס כו', להיות דכללות ענין הע"ס הגנוזות הוא ההשערה להאיר בבחי' מדה וגבול כו', ה"ז מתגלה בסוף ההמשכה, בהתלבשות האורות בכלים כו' (וכנודע דבכל דבר עיקר ואמיתית ענינו מתגלה בסוף ההמשכה דוקא כו'⁵¹). דהנה, הע"ס הגנוזות, עם היותם להאיר בבחי' מדה וגבול, ה"ה בבחי' א"ס, שה"ה כלולים ומיוחדים באוא"ס עצומ"ה כו' (וה"ה בבחי' א"ס הן מצד עצמן והן מצד ההתכללות בבחי' אוא"ס הבל"ג, וכמשנת"ל פכ"ז⁵² בענין הכנף מין כנף כו'). ובבחי' התגלות שלהם אחר הצמצום, קודם שמתלבשי בכלים, מאיר בהם בחי' הא"ס שבהע"ס הגנוזות כו', והיינו מה שהן בבחי' בלי מ"ה כו'. ובסוף המשכתן, היינו בהתלבשותן בכלים, מתגלה בחי' המדה והגבול, והיינו מה שהן בבחי' חו"ב וחו"ג כו'. ומ"מ, מה שנעשים בבחי' מהות ומציאות דבר כפי מהות הכלים, הוא ע"י הכלים דוקא, רק שזהו מפני שהאורות עצמן הם בבחי' ע"ס כו'.

וע"פ ⁵³ הנ"ל יובן מ"ש מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. דהנה, רובע, יש בו ב' פי', הא', מל' ארחי ורבעי זרית⁵⁴, דעש"ז נק' מי גשמים בשם רביעה, כמו רביעה ראשונה רביעה שני⁵⁵, דמיטרא בעלא דארעא כו'⁵⁶, והב', רובע מל' ארבע. והענין, דהנה כנס"י נק' בשם ארץ, כמ"ש⁵⁷ ארץ ארץ שמעי דבר ה' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה השמים כסאי⁵⁸, ומטרא, שהוא בעלא דארעא, הוא ההמשכה שע"י תומ"צ, שע"י נמשך תוס' אורות בנש"י כו'. ובד"כ הוא בירידת הנשמה למטה, שע"י תומ"צ למטה מגיעים לבחי' האור כו'. דהנה, נשמה שנתת בי טהורה היא⁵⁹, בבחי' הכלים (הו"ע ישראל עלה במח' כו'⁶⁰), וע"י התומ"צ בבחי' אתכפי' ואתהפכא, באים לאשתאבא בגופא דמלכא⁶¹,

נג

50 ע' ז ואילך.

51 ראה סידור עם דא"ח קג, ד. דש, ב. ובכ"מ.

52 ע' נו.

53 בהבא לקמן – ראה ד"ה מי מנה שבהערה 1. וראה גם

אוה"ת בלק ס"ע תתקלט ואילך. סה"מ עטר"ת ע' תקכב ואילך.

54 תהלים קלט, ג.

55 ראה תענית ה, א. ו, א ואילך. יח, סע"ב ואילך.

56 שם ו, ב.

57 ירמי' כב, כט.

58 א, ג.

59 ברכת „אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

60 ב"ר פ"א, ד.

61 זח"א ריו, ב.

היינו בחי' האורות כו'. וזהו רובע ל' ארבע, דג' עולמות בי"ע הן מחדו"מ, דבעשי' כתי' 62 אף עשיתיו, להפסיק הענין כו', ואף מרבה בחי' רביעית, בחי' האצי' 63, שזהו בחי' האורות כו'. וזהו ומספר את רובע ישראל, דהנה, המצות הן בזמן ומקום, וכמ"ש 64 לכל זמן ועת לכל חפץ, גם בחי' חפצי שמים כו' 65, וע"כ, גם ההמשכה שע"י המצות הן באים בבחי' מספר, והו"ע תרי"ג מצות, תרי"ג ארחין דז"א 66, שהן תרי"ג המשכות מאו"ס ב"ה. ומספר זה הוא בד"כ, ובפרטיות, כל מצוה מתחלקת לפרטים רבים לאין קץ ותכלית כו'. והכח לזה להיות מספר בבחי' לא מספר, הוא ממקור ההמשכה, קודם שנתחלק לתרי"ג כו', והו"ע חד ארחה דפלגותא דשערי דגלגלתא 66, שממנה מתפשטין התרי"ג ארחין דז"א כו' 66. ובד"כ זהו ב' מדרי' שבאור שנת"ל, שהוא האור כמו שבא בכלים, שהוא בבחי' התחלקות כו', והאור כמו שהוא למעלה מכלים, שהוא בבחי' בלי מ"ה, למעלה מהתחלקות עדיין כו'. וכ"ז הוא בחי' ישראל, דהיינו צדיקים המקיימים תומ"צ, שהן בבחי' מספר ובבחי' בלי מספר כו'. אך מי שפגם והעביר את הדרך 67 ח"ו, הרי צריך לתשובה, ובע"ת משכין ל' בחילא יתיר 68, היינו שממשיכים מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן 68, שזהו מדרי' הא' שבאור שנת"ל, והן בחי' ע"ס הגנוזות, שהן בבחי' התאחדות ממש כו'. ועז"א מי מנה עפר יעקב, שזהו בבחי' בלי מספר ממש כו'. וגם י"ל, שע"י ממשיכים בחי' האו"ס שבבחי' בל"ג ממש כו'. וז"ע עפר יעקב, כמו אפר פרה שמטהר את הטמאים, ע"י ההמשכה מעצמות או"ס, בחי' מ"ח 69 כו', וכמשנת"ל 70 בענין פרה אדומה כו'. ואו' עפר יעקב דוקא, שהו"ע בע"ת כו'. וזהו מי מנה עפר יעקב, שע"י התשובה ממשיכים מבחי' ע"ס הגנוזות במאצילן, שאינם בבחי' המשכה כלל כו', וגם מבחי' עצמות או"ס הבל"ג כו', ומספר את רובע ישראל הוא ההמשכה שע"י תומ"צ, שזהו בחי' מספר אשר לא יספר כו' 71.

קיצור. אמנם, שרש סיבת הדבר שהאורות באים בבחי' מציאות בהתלבשותן בכלים, הוא מפני ששרשי האורות הוא מה שהא"ס שיער להאיר במדה וגבול, דבסוף המשכתן, היינו בבחי' השטח, מתגלה בחי' ההגבלה שבשרשן, ובאמצען, היינו בחי' הקו, מתגלה בחי' הא"ס שבשרשן. וע"פ הנ"ל יובן מ"ש מי מנה כו' ומספר את רובע ישראל.

62 ישע"י מג, ז.
 63 ראה לקו"ת בלק סו, ב ואילך. סט, סע"ג ואילך.
 64 קהלת ג, א. וראה לקו"ת במדבר יג, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תמו.
 65 ראה מו"ק ט, ריש ע"ב.
 66 ראה זח"ג (אד"ר) קכט, א. וראה ד"ה יו"ט של ר"ה שנה זו (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' א). סה"מ תרפ"ט ע' 5. תרצ"א ע' י.
 67 ע"פ לשון אדה"ז בלקו"ת אחרי כו, ג. דרושים לר"ה סד, ד. סו, א. ועוד.
 68 ראה זח"א קכט, ב. תניא אגה"ת פ"ח.
 69 = מים חיים.
 70 ע' ס.
 71 ע"פ הושע ב, א.

הוספה

בס"ד ד' תמוז, פ"ז. קאסטראנא

המשך¹ לד"ה ומהיכן זכו²

וביאור הענין הוא, דהנה, בד"כ יש ג' מדרי' באורות, מדרי' הא' הן האורות כמו שהן כלולים באוא"ס ב"ה לפני הצמצום, והן ע"ס הגנוזות במאצילן, דע"ז אמר אנת הוא חד כו', דפי' חד הוא בחי' יחיד בעצם, והיינו דע"ס הגנוזות הם מיוחדים ממש באוא"ס, וגם הע"ס עצמן הם בתכלית היחוד. דהנה ע"ס הגנוזות הם בחי' עלות הרצון, ומבואר במ"א דבעלות הרצון הוא בחי' שמות ל' רבים, ומאחר שהם בבחי' יחוד גמור כזה איך הם שמות ל' רבים. ואם הם שמות ל' רבים איך הוא בחי' יחיד בעצם. אך הענין הוא דזה מה שבעלות הרצון הוא בחי' שמות ל' רבים הנה זהו בהמדרי' דאוא"ס שלפני הצמצום. דהנה כתיב³ אתה הוא הוי' לבדך כו', דלבדך הוא לפני הצמצום⁴, והיינו דלפני הצמצום הרי יש ג"כ כעין מדריגות פרטית, וכמ"ש במ"א בענין יחיד אחד וקדמון, דיחיד הוא עצם האור שאינו בבחי' גילוי עדיין, ואחד הוא הגילוי, אבל הוא בבחי' כללית ובבחי' פשיטות, וקדמון הוא ההשערה בכח, כמאמר⁵ שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל, ומבואר שם דאחד הוא קודם עלות הרצון, וקדמון הוא בחי' עלות הרצון. אמנם כל זה הוא בהמדרי' שלפני הצמצום, אבל לגבי האורות שנתגלו אחר הצמצום, הנה שרשי האורות (שזהו בחי' ההשערה בכח הנ"ל), הכלולים בעצמותו ית' שלא נתגלו עדיין, ה"ז בחי' יחיד בעצם ממש, והיינו לא לבד שהם מיוחדים בעצמותו ית', הרי הן עצמן בתכלית היחוד ממש. וכידוע ההפרש בין אחד ליחיד, דאחד הוא התאחדות הפרטים, והיינו מה שנעשה אחד לאחר שכבר נתגלו והיו פרטים נבדלים, ואחרי כן חוזרין ונכללין במקורן, הנה כשחוזרין ומתאחדים, הנה התאחדות זו היא רק התאחדות הפרטים בלבד. אבל יחיד הוא שמיוחד בעצם ממש. ויובן זה עד"מ בכח התנועה שביד, דהנה כל דבר פועל ועבודה הבא בכח אם בהגבהת משא קלה או כבידה או כתיבה וציור באיזה אופן שיהי', הנה הכל הוא ע"י התפשטות כח מכח התנועה שביד, ולפי צורך עבודתו ופעולתו בהפועל ההוא, הנה באופן כזה גילוי התפשטות הכח מכח התנועה שביד לפעול ולעשות העבודה והפועל, ואח"כ כשנח ממלאכתו הרי חוזר התפשטות כח היד לעצמותו, נעשה אחד, וא"כ התאחדות זו הרי אינו אלא התאחדות הפרט אחרי שכבר

4) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ס ע' מג ואילך. המשך תער"ב ח"א פרק קמג (ע' ורעו). ח"ג ע' ואירפב ואילך.
5) ראה עין חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א בתחילתו. מקדש מלך לזח"א טו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שכד ואילך. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"י ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שנב. וש"נ. תש"ח ס"ע 38 ואילך. וש"נ.

1) המושך לד"ה ומהיכן זכו: במפתח ספרי מאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע (קה"ת, תשכ"ח) ע' 13: מהיכן זכו ישראל לק"ש.. יום ב' דחה"ש. ובהערה שם: „נכתב במאסר ב' קרח כ' סיון" (מרשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר).
2) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה מי מנה תער"ב פרק כט (לעיל ע' סג ואילך). ההערות לעניני קטע זה באו במקומות המתאימים לעיל שם.

3) נחמי"ט, ו.

נמשך והי' כח בפ"ע. אבל יחיד הוא שמיוחד בעצם שאין כאן פרט כלל, והוא כמו כח היד קודם שמנענע לעשות איזה דבר, דאז הנה כח זה (אם שבא אח"כ בפרט, אבל קודם בואו בפרט הנה כח זה גופא) הוא מיוחד בעצם כח היד שאינו במציאות דבר לעצמו, וממילא ה"ה בבחי' יחוד ממש. וכן הוא ביחוד כל הכחות כשהם מיוחדים בעצם הנפש קודם שמתפשטת⁶

